DIRVA

★★★ THE FIELD

Nr. 19
Gegužės-May 7, 1953
Cleveland, Ohio

Motinos dienai

DR. M. ŽILINSKIENĖ

Motule, įsivaizduok, kad tu lieki namuose, o aš iškeliausiu į tolimas svečių šalis.

Pasakyk motule, ką norėtum, kad tau parveščiau? Gal norėtum daug aukso?

Ten prie krikštolinių versmių laukai pilni aukso derliaus. O miško takų pavėšyje sidabrinės lelijos nulinkusios prie žemės. Aš tau pririnksiu daug šimtų pintinių. O gal tu, motule, norėtum žemčiūgų?

Aš sustosiu prie perlų salų. Ten ankstų rytą rasos žemčiūgai virpa pievų gėlėse, krinta ant žolių. Tau, motule, aš parvešiu tiek turto, kiek vertos septynių karalių didelės valstybės.

Iš Rabindranath Tagores

Kada atsiranda nauja gyvybė, kada gimsta žmogus, tai, tartum, atsiveria namuose platus langas, pro kurį veržte veržiasi visokios galimybės, planai, svajonės ir viltys ateičiai.

Motinos paskirtis šią naują jauną gyvybę saugoti, puoselėti, auginti ir auklėti. Tad nenuostabu, kad Motinos garbei skirtą dieną švenčiama ne vasarą, kada jau vaisius bręsta, ne rudenį, pjūties laiku, ne žiemą, kada vaisiais gėrimės ir jais naudojamės, bet pavasarį-jaunos, naujos gyvybės atsiradimo metu.

Motina savo darbą pagrindžia motiniška meile. "Jokia kalba neišreikš motinos meilės jėgos, grožio, didingumo ir didvyriškumo. Ji nesusilpnėja kada didvyriai susvyruoja. Ji nenustoja kovoti, kada vyrai pabunga ir atsisako kovos. Motinos meilė skleidžia negęstantį, ištikimą spindulį, lyg žvaigždė danguje. (E. H. Chapin).

Motinos priežiūroje vaikas gauna pagrindą ateičiai. Augdamas, pamažu bręsta ir laikui bėgant atsisako aklai paklusti. Jis mėgina surasti savo kelią. Šitas apsisprendimas sunkus, surištas su džiaugsmu, bet dažniausiai su nerimu, sunkiu vargu, karčiais nusivylimais ir rimtais konfliktais su vyresniaisiais. Ir vėl motinos meilė, lyg aukso juosta, suriša, sujungia vyresniąją kartą su jaunesniąja. Motina tai gali, nes jis vis dar jos vaikas, nors jo veidas kartais jau raukšlių būtų išvagotas, o plaukai sidabru papuošti.

Lietuvės motinos paskirtis tremtyje yra dvejopa: išauginti vaiką, kaip žmogų, o antra — išauginti lietuvį, kad jis visad liktų ištikimas Lietuvos Motinos vaikas. Čia jos laukia daug sunkumų. Vilioja mūsų jaunąją kartą aplinka, kurioje gyvename. Vilioja matomas turtas, gerbūvis ir didybė. Jų įtakoj blanksta gimtojo krašto vaizdas.

Lietuvė motina privalo sukurti namų židinį, kuris būtų lyg sala lietuvybei išlaikyti. Ji turi statyti tvirtus pylimus, pro kuriuos neprasiskverbtų lietuviškumą griauną reiškiniai. Ji turi taip savo vaiką užgrūdinti, kad jisai ir tuos pylimus palikęs nepasiduotų svetimoms vilionėms. Impulsas bei akstinas tam auklėjimui turi glūdėti tautiškume, tik nereikia jo klaidingai suprasti ir padaryti iš to tautinės dogmos. Neturime užsidaryti vien siaurame savo rate. Dvasinės jėgos išauga ir už tautos ribų bendradarbiaujant ir sveikai rungtyniaujant su kitomis tautybėmis. Neturime šiandieną tiek gėrybių, kad galėtume pasakyti mums nereikia nieko iš kitų. Galime pasisavinti kas gera ir gražu, galima ir savo turtus kitiems parodyti. Turi būti bendradarbiavimas, tik neturime jame savęs prarasti.

Motin-lietuve! Tavo uždavinys ir tremties sunkiausiose sąlygose yra išlaikyti lietuviškos šeimos židinį. Ištiesk savo ranką kiekvienam tos šeimos vaikui, o ypač tam, kuris šiandieną neturi motinos. Tegul jis pajunta motinos meilės šilimą.

Taigi ryškis tam darbui ir suburk kuo daugiausiai lietuviško jaunimo aplink save. Kelk jame tautinį susipratimą, ugdyk tėvynės meilės ir ilgesio jausmus, kad jie išbujotų gražiu žiedu. Tas žiedas bus lyg žaltvykštis, kuris tai čia, tai ten blykščiodamas atskleis gimtojo krašto vaizdus. Šitas žiedas bus kelrodžių per visą tremties laiką, jis ragins grįžimui, ir nugalės kelyje esančias kliūtis.

Ir tu, motin, negrįši tuščiomis rankomis. Kada atsistosi prie gimtojo krašto vartų, kur tavęs lauks Lietuva — Motina klausdama, ką esi nuveikusi per visą tremties laiką? Drąsiai pažvelgsi jai į akis ir parodysi į grįštančių sūnų ir dukterų būrį ir tarsi: "Tai mano darbo ir pastangų vaisius." Abejodama Motina-Lietuva paklaus: "Ar jie mane pažįsta? Ar jie moka mūsų kalbą?"

Tada, motin-lietuve, Tavo sūnūs ir dukters prieis prie jos ir pasveikins Ją: "Mes žinome, kad Tu mūsų visų Motina, kad čia mūsų namai, mūsų kraštas. Mes Tau parnešėme tėvynės meilės ir ilgesio žiedą, kuriuo Tave papuošime." Motina-Lietuva nusišypsos, atkels vartus ir leis eiti namo, ten, kur mūsų visų laimė, džiaugsmas ir gyvenimas.

Prezidentas Eisenhower keturiolikos Pietų Amerikos valstybių atstovių tarpe.

Ar įmanomas Rusijoj perversmas?

Ir sovietuose, kur pilna policijos ir šnipų, dar įvyksta sukilimų. Tokių sukilimų būta pvz., Kronštate, vad. Antonovo maištas, karių sukilimai Ukrainoje, Krime, Kaukaze ir Baltisky — Pilluvoje, Rytprūsiuose. Šių sukilimų nepasisekimas nebėra būdingas šių laikų padėčiai.

1917 metų spalio revoliucija ir sovietų sistemos įkūrimas įrodo, kad **tam tikromis sąlygomis karinis sukilimas vis dėlto gali turėti pasisekimo. Įdomiausią tos sukilimo grandinės įvykį sudaro maršalų Tuchačevskio ir Bliucherio sąmokslas.** Vieni teigia, kad Tuchačevskis kreipėsi į Vokietijos vyriausybę, norėdamas užsitikrinti jos paramą sukilimo metu. Bet čia sąmokslas buvęs Sovietų kontrašpionažo iššifruotas ir Maskvai praneštas. Kiti vėl sako, kad tik istorikai galės išaiškinti tikrąsias tų nepasisekimų priežastis. Mes tiek težinome, kad **kartu su eile generolų buvo sušaudyti tūkstančiai visų laipsnių karininkų ir dešimtys tūkstančių jų šeimų narių bei giminaičių buvo išsiųsti į priverčiamųjų darbų stovyklas.** Paskutinės šių dienų iš anglų politikų gautosios žinios teigia, kad jau po Stalino mirties kariuomenė suvaidinusi Sov. Sąjungoje lemiantį vaidmenį, kuris vis stiprėja.

1941-45 metų karas tironų galią kiek pridusino; tačiau Stalinas ir jo klika liaudį ir kariuomenę vėl apgavo, nes pergalės vaisių gyventojams neteko pajusti. Ypačiai apvilta kariuomenė. Karo invalidams duotieji pažadai neištesėti. Invalidai tiek maža teaprūpinti, jog jų dabartinė buitis prilygsta daugiau vargingam elgetai, negu už tėvynę kraują liejusiam garbingam kareiviui. **Daugelis partizanų vadų ir pačių partizanų buvo tuoj po karo ne tik nugink luoti, bet ir pavesti policijos priežiūron,** nes jų "laisvės supratimas" nuėjęs netikra kryptimi...

Maršalas Žukovas, Berlyno užkariautojas, ilgoką laiką buvo dingęs nežinioje, tik po Stalino mirties vėl buvo paskirtas krašto apsaugos ministerio Bulganino, šalia Vasilevskio, pirmuoju pavaduotoju.

Šimtai tūkstančių tariamų "liaudies priešų" karo metu buvo paimti į baudžiamuosius dalinius, mirties batalionus — tariamai savo ištikimybei įrodyti ir savo kaltei atpirkti. Po karo jiems buvo žadėta visiška laisvė. Karo metu jie liejo kraują, o po karo vėl buvo išsiųsti į "sijojamąsias" stovyklas, kurios yra lygios koncentracijos stovykloms. Tačiau šimtai tokių stovyklų sudaro atsargines pajėgas kovoti su sovietiniu režimu.

Daugelis karo žinovų reiškia nuomonę, kad sėkmingas ginkluotas perversmas Sovietų Sąjungoj dėl plačiai išvystytos karo technikos, be paramos iš užsienio, vargu įmanomas. Tokie istoriniai ir vidiniai perversmą skatinantieji psichologiniai ir efektingi faktoriai yra:

1) **Karinis konfliktas su užsieno valstybėmis.** Tokį galimumą turėjo galvoje tiek Tuchačevskis, tiek Bluecheris. Tokie konfliktai patraukia vyriausybės dėmesį ir palieka armijai daugiau laisvės veikti.

2) **Revoliucija pačiame Kremliuje.** Tuchačevskis galvojo, kad pasisekimui užtikrinti užtektų 11 šūvių, tiek, kiek buvo polit. biuro narių.

3) **Laisvojo pasaulio solidarumas** ir noras tinkamu laiku visokiais būdais padėti Rusijos pavergtoms tautoms.

4) **Vakarų demokratijų sugebėjimas** jau dabar užkariauti Rusijos tautų simpatijas ir veiksmais įrodyti, kad Vakarai yra linkę pripažinti Rusijos tautoms teisę pačioms apspręsti savo likimą.

5) **Didėjantis nepasitenkinimas sovietiniu režimu.** Liaudis ir armija nepamiršo milionų savo brolių ir seserų sušaudymo ir sugrūdimo į koncentracijos stovyklas. Liaudis ir armija nepamiršo, kad Stalinas 1945 m., karui pasibaigus, juos vėl apgavo.

Visos vyriausybės pastangos atskirti kariuomenę nuo liaudies nepavyko. Armija su liaudimi palaiko glaudžius ryšius, ir būsimojo išlaisvinimo kovoje toji santarvė sudarys vieną iš lemiamų veiksnių. Rusų liaudis yra kantrí, bet tai nereiškia, kad tai kantrybei nebūtų ribų.

Vyriausiojo štabo viršininko gen. Omar Bradley kadencija baigiasi rugpjūčio mėn. Į jo vietą minimi keturi kandidatai. Štai jie:

Adm. Arthur W. Radford

USAF Gen. Hoyt S. Vandenberg

Army Gen. Alfred M. Gruenther

Army Gen. Walter Bedell Smith

Liliputinė valstybė Lichtenšteinas

LICHTENŠTEINAS — ISTORINIS KURJOZAS. — RYŠIAI SU ŠVEICARIJA. — VALSTYBĖ LIETUVIŠKO VALSČIAUS DIDUMO. — VALSTYBĖ, KURIOS GYVENTOJAI ILGAI NEPAŽINOJO MOKESČIŲ. — DIDŽIŲJŲ KELIŲ SUSIKIRTIME SPEKULIANTŲ PLANAI. — PAŠTO ŽENKLAI — DIDELĖS VALSTYBINĖS PAJAMOS. — TEISMAI IR KAĖJIMAI DUODA PELNĄ IR NĖ SKATIKO NEIŠLEIDŽIA KARIUOMENEI. — LICHTENŠTEINO KUNIGAIKŠČIAI — MENO RĖMĖJAI. — VALSTYBĖS PRIEŠAKYJE NET 71 METUS!

(Mūsų bendradarbio Šveicarijoje)

Pačiame Europos viduryje yra išlikęs istorinis kurjozas, kuris jau seniai mus masino jį aplankyti. Tad vieną popietį sėdom į traukinį ir atsidūrėm šveicarų pasienio miestelyje Buchs, o iš ten kitą rytą — tai buvo sekmadienis — pėsti iškeliavom į gretimąjį Lichtenšteiną. Kelis šimtus metrų tenka eiti plentu, paskum pasiekiam užmaskuotą šveicarų gelžbetoninį bunkerį, užsilikusį dar iš pereito karo, ir štai mūsų žingsniai dunda ant geležinio tilto, nutiesto per Reiną, kuris čia tėra Neries ties Kaunu platumo. Anapus upės prasideda kita valstybė — Lichtenšteinas. Jokia pasų kontrolė neprimena, jog jau esame "užsienyje". Mat, Lichtenšteinas jau prieš 30 metų sudarė su Šveicarija tai, ko dabar siekiama visoje Vakarų Europoje, — būtent, muitų ir finansų uniją.

Tarp abiejų valstybių muitų požiūriu nėra jokios sienos, o šveicarų frankas yra ir Lichtenšteino pinigas. Dar daugiau. Nors Lichtenšteinas turi savo pašto ženklus, kuriuos dėl jų patrauklumo pažįsta kiekvienas filatelistas, bet pašto atžvilgiu abi valstybės irgi sudaro vieną vienetą. Pagaliau, Lichtenšteinas yra perleidęs Šveicarijai savo piliečių užsienyje interesų atstovavimą, taigi šveicarų pasiuntinybės ir konsulatai drauge atstovauja ir Lichtenšteinui. Kurjozas tuo didesnis: Šveicarija yra respublika, o Lichtenšteino priešakyje stovi monarchas!

Europoje iš feodalizmo laikų yra išlikusios kelios liliputinės valstybės: Andora, San Marino, Monacco ir Lichtenšteinas, nekalbant jau apie Vatikano valstybę, kuri užima dar išimtinesnę vietą. Lichtenšteinas yra vienintelė miniatiurinė valstybė Europos centre; jos kurioziškumą, be to, padidina ta aplinkybė, kad ji kaip kokia salelė respublikų jūroje pasilaikė savo priešakyje monarchą, turintį kunigaikščio titulą. Tiesą pasakius, kunigaikštija tėra gero lietuviško valsčiaus didumo, nes jos plotas teužima 157 ketv. kilometrus, o gyventojų 1950 metais per visuotinį surašymą priskaityta 13.757.

Ir vis dėlto mūsų pasivaikščiojimo metu — tikra žodžio prasme perėjome pėsčia skersai ir išilgai visą valstybę! — galėjome įsitikinti, kad gyventojų visokeriopas gerbūvis ir laimė priklauso ne nuo valstybės dydžio.

Kai dar taip neseniai Vokietijoje siautėjo nacionalsocialistai, kurie vienu savo tikslų buvo pasistatę vokiškųjų žemių sujungimą ir kai kaimyninė Austrija jau buvo jų pajungta, atrodė, kad ir vokiškojo Lichtenšteino dienos yra suskaitytos. Tuomet kunigaikštinė vyriausybė 1938 m. — taigi, nacionalsocializmo didžiausios ekspansijos metu — atsiklausė per balsavimą pačių gyventojų, ar jie nori likti nepriklausomi. 98% visų lichtenšteiniečių pasisakė teigiamai. Tiktai du nuošimčiai vyrų — Lichtenšteine, kaip ir Šveicarijoje, tiktai vyrai turi balsavimo teisę, — buvo pasinešę į nacionalsocializmą.

Visa tai apdūmojam, eidami paplente po kunigaikštijos žemę. Dar atsimenam, kad Lichtenšteinas galėjo išsilaikyti ypatingai palankių istorinių aplinkybių dėka. Vokiškosios žemės buvo susiskaldžiusios mažomis feodalinėmis valstybėmis daug ilgiau, nekaip, sakysime, kaimyninė Prancūzija. Vokiečių likimas tuo atžvilgiu labiau panašus į italų partikularizmą iki 19-tojo šimtmečio. Tame plote, kuriame dabar yra įsikūręs Lictenšteinas, ilgus šimtmečius viešpatavo atskiri didžiūnai, kol 18-tojo šimtmečio pradžioje Lichtenšteino kunigaikštis, kurio padermė savaime yra austrų kilmės, atpirko iš pavienių ponų visas aplinkines žemes ir 1719 metais pasidarė nepriklausomos valstybės kunigaikštis. Kaip matome, savaime Lichtenšteino nepriklausomybė nėra jau taip sena, nors iš istorijos žinome, kad per šią žemę romėnų laikais buvo nutiestas didysis kelias, jungęs Romą su Bodeno ežeru ir kad jau antram mūsų gadynės šimtmetyje šventasis Liucijus čia ėmė skelbti krikščionybę. Jis ir šiandien tebegarbinamas kaip Lichtenšteino globėjas.

Prieš pirmąjį pasaulinį karą Lichtenšteinas buvo sudaręs mujtų uniją su austrų-vengrų valstybe, o kai ši žlugo, tokia pat unija, kaip jau sakyta, pasirašyta su šveicarais.

Peržengę Reiną, stebim kraštą ir žmones. Savaime nematyti skirtumo su Šveicarija. Abipus Reino nusidriekusi kelių kilometrų pločio lyguma. Ji yra žemiau, nekaip Reino lygmuo; nuo potvynių lygumą saugo augš-

(Perkelta į 5-tą pusl.)

J. Bačiūno sukaktis

Visuomenininko Juozo Bačiūno 60 metų sukakties minėjimas įvyksta Clevelande, Cleveland Hotel patalpose, gegužės mėn. 16 d. 7:30 val.

Minėjimo garbės komitetą sudaro: Tautinės Sąjungos pirmininkas A. Lapinskas, adv. A. Olis, Dr. M. J. Colney, inž. P. J. Žiūrys, Dr. S. T. Tamošaitis, Marija Sims ir K. S. Karpius. Minėjimo techniškais reikalais rūpinasi Clevelando Tautinės Sąjungos skyrius.

Organizacijos ir pavieniai asmenys, norintieji ta proga Juozą Bačiūną vienokia ar kitokia forma prisiminti, kreipiasi šiuo adresu: DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio, tel. HE 1-6344. Tuo pačiu adresu užsisakomi bilietai ir į minėjimo vakarienę.

VILTIES NAMAI

Vilties-Dirvos namams šią savaitę savo aukas atsiuntė:

Vaišnys M., Philadelphia	$1.00
Grušas St., Brockton	1.00
Mažeika M., St. Joseph	1.00
Ereminas A., Thomaston	2.00
Papartis T., Chicago	2.00
Vežys Br., Chicago	3.00
Baranauskas St., Cleveland	5.00
Kirlys Pr., Cleveland	3.00
Šumskis Vladas, Cleveland	5.00
Paulionis Zigmas, Canada	1.00
Kažukauskaitė Vik., Canada	2.00
Gricevičius Vladas, Chicago	2.00

Visiems aukotojams reiškiame širdingą padėką. Taip pat tikimės, kad ir kiti skaitytojai savo auka namus parems. Namai bus atidaryti gegužės mėn. 17 d., bet namų tvarkymo darbai dar reikalingi stiprios piniginės paramos. Ir jos tikimės iš Jūsų.

VISAM PASAULY

• Eisenhoweris jau paruošė naują biudžetą. Jis yra 8,5 biliono dolerių mažesnis už Trumano paruoštąjį.

• Londone, Anglijos karalienės karūnacijos iškilmėse, įvyks Britanijos dominijų pirmininkų konferencija.

• Indokinijoje prancūzus komunistai tebespaudžia. Padėtį labai rimta laiko ne tik Paryžius, bet Washingtonas ir Londonas.

• Šiais metais Maskvoje gegužės pirmosios iškilmės buvo daug blankesnės. Paradavo tik kariai ir kalbėjo marš. Bulganinas.

• Korėjoje dėl belaisvių likimo nerandama bendros kalbos. Jei nebus prieita vieningos nuomonės, sąjungininkai nenorinčius grįžti belaisvius paleis į laisvę. Tokių esą per 30,000.

• Irane, po gen. Afšantu nužudymo, eina didelė areštų banga.

• New Yorko policijos vadas šiais metais neleido komunistų organizuojamos gegužės 1 dienos eisenos. Buvo leistas tik susirinkimas atvirame ore Union aikštėje. Susirinkę buvo apie pusantro tūkstančio (skaitant su pašaliniais žiūrovais). Be to, "dalyvavo" apie 1,100 policininkų.

• Gegužės 2 dieną New Yorke buvo Lojalumo paradas, kuriame šį kartą irgi dalyvių nebuvo pergausu: apie 25,000. Lietuvių dalyvavimas buvo menkai organizuotas. Geriau pasirodė estai ir latviai.

DIRVA
THE FIELD

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio.
Telephone: HEnderson 1-6344.
Issued in Cleveland every Thursday.
Editor: Balys Gaidžiūnas.
Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879.
Subscription per year in advance: In the United States — $5.00 in Canada — $5.50, elsewhere — $6.50.
Single copie — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio.
Telefonas: HEnderson 1-6344.
Išeina Clevelande kas ketvirtadienį.
Redaktorius: Balys Gaidžiūnas.
Įregistruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 3 d. įstatymą.
Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse $5.00, Kanadoje — $5.50, kitur — $6.00.
Atsk. Nr. kaina 10 centų.

MASQUIURA

• Balandžio mėn. 29 d. suejo lygiai 20 metų kai Kaune mirė rašytojas Vaižgantas-Tumas.

• Birželio įvykių minėjimai Vokietijoje bus organizuojami visų pabaltiečių drauge.

• Juozas Bačiūnas, savo lėšomis, išleido Lietuvių Bendruomenės JAV leidinėlį. Leidinėlio pradžioje pažymėta, kad jis aukojamas Amerikos lietuviams.

• Vilniuje geležinkelio stotį, pagaliau, komunistai pastatė. Kauno geležinkelio stotis dar tebestatoma.

• Vasario 16 gimnazijos ketvirčio sąmata priimta DM 60.000,— sumoje, tuo būdu mėnesiui DM 20.000,—. Iš tos sumos vaikų maitinimui DM 4.375,—, bendrabučio priežiūrai DM 500,—, mokytojų atlyginimams DM 6.-047,30, virtuvės personalui, švaros palaikymui DM 1.064,— ir kt. išlaidoms DM 2.527,—. Pajamos sudaromos didžiausia dalimi iš Rėmėjų Būrelių įmokų, kurių šiuo metu turime 198. Kiek sunkumų sudaro toji aplinkybė, kad, padidėjus būtinoms gimnazijos išlaidoms ir bendrai Vokietijoje pragyvenimui pabrangus, vieno mokinio išlaikymas mėnesiui kaštuoja daugiau kaip 20 dol. (ši suma buvo nustatyta 1951 m.), t. y., daugiau, kaip faktinos Rėmėjų Būrelių įmokos.

• Vargo mokyklų išlaikymui Vokietijoje, balandžio - birželio mėn. priimta DM 4.667,82 sąmata.

• Balandžio 19 d. Sydney, Australijoj, įvyko Eucharistinio Kongreso užbaigimo eisena, kurioje dalyvavo ir lietuviai (tautiniais rūbais). Eisenoje taip pat dalyvavo 3 kardinolai, o stebėtojų buvo apie ½ miliono. Bendrai eisena buvo labai didinga.

• Gegužės 14, 15 ir 16 dienomis Medelline, Kolumbijoje, įvyksta visoje Kolumbijoje gyvenančių lietuvių pirmasis suvažiavimas. Ta proga lietuvių tremtinių spaudos platintojas K. Klastauskas rengia spaudos parodą, kuri įvyks Medellino miesto Santandor Bibliotekoje. Rengėjas yra numatęs išstatyti ir lietuviškų rankdarbių eksponatų.

• Prie Stuttgarto, Vokietijoje, lietuvių bendruomenės apylinkės valdybos sudaryta švietimo komisija, kurion įeina: E. Vyšniauskienė, L. Skeivalienė, V. Prosinskienė. Komisija rūpinsis kultūros ir švietimo reikalais, pirmoje eilėje tautiniu vaikų auklėjimu. Backnange norima įsteigti vargo mokyklą, kur yra 9 kandidatai, tik kliudo lėšų stoka.

• Rosenheime, Vokietijoje, veikia vargo mokykla, kurią lanko 5 mokiniai. Mokyklą veda kun. J. Tautkevičius.

• VLIKo pilnaties posėdis šaukiamas birželio 4-5 dienomis.

• Balandžio 27 d. vakare, Stuttgarte, Pietų Vokietijos radiofono iniciatyva, buvo suruošta paskaita ir diskusijos tema: "Įvairių tautybių karinių vienetų bendradarbiavimas. — Patyrimai iš Antrojo pasaulinio karo su Rytų Europos kariniais vienetais". Prelegentas buvo buvęs vok. gen. R. v. Heygendorffas.

• Romoje Piazza di Spagna 60-A ruošiama tarptautinė laisvei ginti paroda. Lietuvos atstovas Paryžiuje Dr. E. A. Bačkis parodos gen. komisarui Mr. P. del Planques pasiuntė 21 eksponatą, sudarytus daugiausia iš dokumentų, knygų ir brošiūrų, pavaizduojančių dabartinę Lietuvos padėtį ir jos bylą.

• Buv. D. Britanijos vicekonsului Kaune J. E. Harrisonui, anglų k. veikalo "Lithuania's Fight for Freedom" autoriui, dideliam lietuvių tautos bičiuliui, daug prisidėjusiam prie lietuvių bylos išgarsinimo britų visuomenėje, rugpjūčio 22 d. sueina 80 metų. Mūsų veiksniai rūpinasi tą sukaktį tinkamai atžymėti.

Ar jau įstojai į VILTIES draugiją?

TAUTINĖS SĄJUNGOS SKYRIUOSE

RUOŠIASI Į WASHINGTONĄ

New York. — Lietuvių Sąskrydžiui Washington, D. C. birželio 20 ir 21 dienomis jau trys didžiosios kolonijos pasiruošė.

Balandžio 24 d. ALTS Pirmininkas Antanas Lapinskas iš Chicago, Ill. ir Jonas Valaitis iš New Yorko ir Baltimorės Lietuvių Draugijų Tarybos pirmininkas Antanas J. Miceika, pirmininkaujant ALTS Baltimorės skyriaus pirmininkui Kaziui Pažemėnui, kalbėjo Baltimorės Lietuvių salėje, kviesdami dalyvauti Lietuvių Sąskrydy Washingtone. Dalyviai kvietimui šiltai pritarė ir pasižadėjo dalyvauti. Baltimorė tėra tik 37 mylios nuo Washingtono, pati arčiausia didžioji lietuvių kolonija Amerikos sostinei. Žinodami, kad Washingtone lankysis tolimųjų kolonijų lietuviai, baltimoriečiai prašo aplankyt ir Baltimorę, pasigėrėti jų gražia sale, bažnyčia ir kitomis įstaigomis. Pažįstamus ir šiaip norinčius nakvynių baltimoriečiai mielai pakvietė pas save. Tad, turintieji šioj gražioj kolonijoj artimų iš anksto susitarkite su jais, jie svečius pagelbės pagloboti.

Pasibaigus kalboms buvo svečiams pagerbti gražios vaišės, kuriose dalyvavo veik visi prakalbose dalyvavę ir smulkiau pasikalbėjo apie taip gražią mintį — Washingtone iškelti Lietuvos 700 m. ir Mindaugo Karūnacijos lietuvių tautai ir pasauliui reikšmę.

Kad darbas gerai sektųsi, baltimoriečiai pirmieji ir prisidėjo aukomis šiam gražiam tikslui paremti. Suaukojo viso $72.00. Juozas Gutauskas paaukojo $10. Po $5.00 — K. Rakūnas, Sofija Vičiulienė, Jonas Jonušas, P. Jaras, Vincas Velžys, Jonas Lietuvninkas, Kaz. Pažemėnas, Juškauskienė paaukojo $3.00. Po $2.00 — A. Sesonis, Armanavičienė, Rudavičius, M. Karaša, K. Dulys, Šližiai. Po $1.00 — Jokubaitienė, Kundrotas, Kukarskai, F. Rutkus, S. Mažeika, K. Stuikys, J. Visockis, D. Mačiulis, J. Kiškis, K. Kazlauskas.

Visi pasižadėjo visokeriopai rengėjams talkininkauti.

Brooklyn, N. Y. Lietuvių Sąskrydžio reikalais lankėsi sekm., bal. 26 d. ALTS Pirm. A. Lapinskas, Adv. A. Olis iš Chicago, Ill., vietinis Jonas Valaitis, kurie Vincui Rastenių pirmininkaujant, kvietė New Yorko lietuvius dalyvauti Washingtone birželio 20 ir 21 dienomis.

Rengimu daugiausia rūpinosi ALTS 1 Skyriaus valdyba ir radijo vedėjas Juozas Ginkus, kuris pažadėjo net visą ekskursiją ruošti į Washingtoną.

Rastenienė, Valakas, Klinga parinko tuoj aukų suvažiavimo organizavimo reikalams. Iš viso surinkta $150.00. Aukojo: Juozas Ginkus $11.25, J. Steponaitis $10.00, po $5.00 — Gudas, Rasteniai, Bukys, Vengrys, Algenis, Alksninis, Kidolis, Švėgžda, Abraitis, po $2.50 — Janušauskas ir Bačauskas. Po $2.00 — Narvydas, Krulikas, Virbickas, Kontrimas, Jankus, Narkevičius, Montvila, Jasėnas, Liatukis, Graičiulis, Noakas, Klinga, Butkus, Šaltys, Ališauskas, Fenikas, Mackevičius, Kaunas, Veleiva. Po $1.00 — Jurgėla, Kiras, Modestavičius, Lukas, Masilionis, Dimas, Bagdonas, Zelinkevičius, Lelešius, Stumbrys, Kulys (kuris pažadėjo prisiųsti dar $5.00), Krinickas, Skvarnavičius, Kairys, Špokas, Riliškis, Kepalas, Zenkus, Sodaitis, Valaitis, Pranys, Valakas, Kiaunė.

Visi skirstėsi, apgailėdami, kad svečiai negali ilgiau viešėti. Mat, dar tą patį vakarą turėjo išvykti į Newark, N. J.

Newark, N. J. ALTS prakalbos įvyko Lietuvių parapijos salėje sekmadienį, balandžio 26 d. vakare. Kalbėjo iš Chicago, Ill. Adv. Antanas Olis ir ALTS Centro pirmininkas Adv. A. Lapinskas, taip pat brooklynietis Jonas Valaitis. Pirmininkavo ALTS 5 Sk. pirm. Vladas Dilis. Kralikauskui pasiūlius, dalyviai suaukojo $84.00. Po $5.00 aukojo: Skirmontas, K. Trečiokas, A. S. Trečiokas, P. Mačiulaitis, Liaudanskas, po $2.00 — Mikušauskai, Krūmėnas, Buyauskas, Pocius, Klimas, Tamašauskas; po $5.00 — Ambraziejus; $2.00 Kiaunė, Dilis; po $1.00 — Dambrauskas, Biekša, Vileikis, Dambrauskas, Šišas, Pietarienė, Lickus, Tysliava, Stravinskienė, Alubauskienė, Miknevičienė, Šulinskas, Vyliaudas, Kvietkauskas, Zenkus, Vasilionis, Dargiegienė.

Mons. Kelmelis paaukojo salę ir įteikė piniginę auką.

Visiems aukotojams rengėjai nuoširdžiai padėkojo. Po prakalbų Dilių namuose So. Orange, N. J. įvyko gražios vaišės.

IŠ BOSTONO SKYRIAUS

Oorganizuojamės vykti į Washingtoną

A.L. T-nės S-gos Bostono skyriaus narių susirinkimas, balandžio mėn. 25 d. apsvarstęs Centro Valdybos aplinkraštį, nutarė plačiu mastu vesti akciją Bostone ir jo apylinkėse organizuotai vykti į didįjį Lietuvių sąskrydį Washingtone. Susirinkimas pavedė Ignui Vilėniškiui sudaryti komitetą, kuris rūpintųsi visais į sąskrydį vykti reikalais.

Gegužės mėn. 9 d. 7 val. šaukiamas Bostono, Brocktono, Worcesterio, Nashua, N. H. ir Cambridge vietovių lietuvių atstovų posėdis, kuriame bus aptarta visos vykimo priemonės į Washingtoną.

Posėdis įvyks Tautinės S-gos namuose 484, 4th St., So. Bostone, į kuri pakviesta per 40 įvairių Lietuvių organizacijų veikėjų.

Iš skyriaus veiklos 1952 m.

Ryškesnieji bruožai iškelti darant 1952 m. veikimo apyskaitą skyr. pirmininko Jono Kasmausko.

Paminėta birželio mėn. 14-15 baisieji įvykiai Lietuvoje. Skyriaus moterys suruošė gražų pobūvį mažiems vaikučiams ir atskirai suaugusiems. Surengta gegužinė. Įsteigtas vas. 16 d. gimnazijai remti skyriaus narių ratelis, suruošta politiniais klausimais pranešimai su diskusijomis. Paminėta Lietuvos kariuomenės šventė, suruošta didelės iškilmės — Jono Kasmausko jubiliejus. Jam pagerbti pastatytas biustas. Skyriaus 4 atstovai dalyvavo S-gos seime. Surengtas gražus N. Metų sutikimas.

Skyrių atstovavo A.L. Taryboje 4 nariai. Balfe — vienas.

Svarbiausias uždavinys

Skyrius mano, kad reikalinga sudaryti visas galimas sąlygas priaugančiam jaunimui pažinti lietuvišką kultūrą ir tuom stiprinti lietuvybės išlaikymą Amerikoje.

Šelpta

Korėjai per Balfą surinkta 500 svarų rūbų.

Balfo seimo proga paaukota $25.00 ir duota nemokamai salė naudotis Balfo posėdžiams.

Amer. Lietuvių Tarybai aukota $25.00.

Amer. Red. Cros $25.00.

Skyriaus narių būrelis remia vieną Dipholzo gimnazijos mokinį.

Įteikta dovana S-gos Seimo proga $60.00.

Skautai-tės naudojasi nemokamai S-gos patalpomis.

Nauja skyriaus valdyba

Balandžio mėn. 25 d. įvykęs visuotinas skyriaus narių susirinkimas išrinko naują valdybą. Valdyba išrinkta iš 7 asmenų, nes ir namų valdymas pavestas tai pačiai valdybai. Visi skyriaus nariai, apjungti už tam tikrą įnašą, namų dalininkais.

Jonas Kasmauskas — pirm., Dr. Bruno Kalvaitis — vicepirm., Leonas Lendraitis — sekretor., Adolfa Ščiuka — namų administratorius, Romas Veitas — iždinin., Ant. Vilėniškis — buhalteris, Steponas Minkus — informacijos reik.

Revizijos komisija: Adolfas Dilba — pirm., Juozas Vaičjurgis, Dr. Albinas Liauba.

Bibliotekos vedėjas: Petras Bliumas.

Gegužinei ruošti komisija: Antanas Bačiulis — pirm., A. Ščiuka, Br. Veitas, A. Vilėniškis, Barulis.

NEW YORKAS RENGIASI Į WASHINGTONĄ

Šį šeštadienį ALT Sąjungos 1-mas skyrius šaukia susirinkimą tikslu organizuoti kelionę į Washingtono sąskrydį birželio 20-21. Bus patiektos dalyvavimą liečiančios informacijos ir tariamasi dėl dalyvių įsiregistravimo tvarkos ir kelionės būdų. Kviečiami dalyvauti ne tik skyriaus nariai, bet visi, kurie domisi dalyvavimu sąskrydyje. Susirinkimas bus Atletų klube, 168 Marcy Ave., Brooklyne, Pradžia 6 val. (šeštadienį, gegužės 10).

DAR NEVĖLU,

bet veikiai gali būti PERVĖLU, norint įsigyti rinktinę rašomąją mašinėlę lietuvišku arba amerikonišku raidynu.

Rašomosios visų geriausių firmų, o jų tarpe garsiosios "Smith-Corona", gaunamos išsimokėtinai.

V. BARTKUS

712 E. 92 St., Cleveland 8, Ohio.
TEL.: LI 1-6716

CHICAGOS IR APYLINKĖS LIETUVIŲ DĖMESIUI!

Lietuvių Prekybos Namai

PARDUODAMOS PREKĖS IŠ FABRIKO, TIESIOG Į JŪSŲ NAMUS

Mūsų prekyboje nėra pasenusių, sudulkėjusių, ar brokinių prekių. Mes parduodame pirmos rūšies prekes, garantuodami 5 metams.

Dabar turime YPATINGĄ pasiūlymą: spyruoklinių matracų, miegamųjų baldų, kilimų, elektrinių dulkiasiurblių.

Vatiniai matracai, visų dydžių, kitur parduodami po $19.00, pas mus $ 9.00
Spyruokliniai matracai, visų dydžių ir spalvų, kitur po $29.00, pas mus $ 16.00
Spyruokliniai matracai, 250 spyruoklių, kitur po $39.00, pas mus $ 19.00
Spyruokliniai matracai, įvairiausių spalvų ir dydžių, kitur po $45.00, pas mus, $ 29.00
Matracų pardavimas šiomis kainomis galioja tik mėnesį.
3 dalių ąžuolinis miegamasis, walnut ar šviesos spalvos, kitur $220.00, pas mus $139.00
2 dalių svečių kambario baldai, Nylon, vilna, kitur $300.00, pas mus tik $199.00
Skalbiamosios mašinos, su aliuminiaus skalbimo įtaisu, pas mus tik $ 89.00
Elektriniai dulkių siurbliai: Hoover, Eureka, Westinghouse, pas mus tik $ 29.00
Vilnoniai kilimai, 9x12, įvairių spalvų ir rūšių, pas mus tik $ 69.00
El. šalytuvai: Westinghouse, Norge, Several ir daug kitų, nuo $149.00
9x12 linoleumai, įvairių spalvų, reguliariai parduodami po $9.00, pas mus $ 5.50
Supamosios kėdės, įvairių spalvų, plastikos ar vilnos, reguliariai parduodamos po $39.00, pas mus $ 19.00

Be to, didelis pasirinkimas vaikų lovų, vežimėlių, stalelių, lempų, radijo aparatų, televizijų ir daug kitų prekių.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI — didžiausia lietuvių baldų įmonė Chicagoje, užimanti 15.000 kv. pėdų plotą.

Visos kainos sužymėtos prekėse, be užsiprašymo.

Prekės pristatomos iki 150 mylių už Chicagos, ta pačia kaina.

FURNITURE CENTER
3222-24-26 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.
Tel. Victory 2-4226

Įmonės vedėjas JUSTAS LIEPONIS

Prekyba atidaryta: Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 9:30 val. vakaro. Kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais 10 v. ryto iki 5 v. vak. Sekmadieniais perkantiems neskaitome pardavimo taksų.

TUOJ ISIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Aušrelė (elementorius) Step. Zobarskas — 2.25
Aukštųjų Šimonių Likimas Ieva Simonaitytė — 3.50
Anglų kalbos gramatika J. Kukanauza — 2.00
Anderseno pasakos — 2.00
Anglų kalbos gramatika V. Kamantauskas — 1.00
Aukso kirvis Juozas Švaistas — 2.50
Barabas Paer Lagerkvist — 2.25
Balutis J. J. Bačiūno leidinys — 1.50
Baltaragio malūnas K. Boruta — 2.50
Broliai Domeikos L. Dovydėnas — 2.50
Burlavimas ir jūrininkystė B. Stundžia — 2.00
Didžiosios atgailos R. Spalis — 3.50
Dolaris iš Pittsburgho Stepas Zobarskas — 0.80
Daili saulytė — 0.50
Gatvės Berniuko Nuotykiai R. Spalis — 5.00
Gimdytoja Francois Mauriac — 1.75
Giesmė apie Gediminą B. Sruoga ir V. Petravičius — 2.00
Gintariniai vartai N. Mazalaitė — 2.00
Gimtojo žodžio baruose P. Jonikas — 1.50
Gyvulių ūkis George Orwell — 1.00
Haufo pasakos I ir II dalis — 2.75
Kazimieras Sapieha B. Sruoga — 2.50
Karoliai Guy de Maupassant — 2.50
Kaip jie mus sušaudė J. Petruitis — 1.80
Kuprelis Ignas Šeinius — 2.00
Kalorijos ir doleriai Vilius Bražvilius — 2.00
Kryžkelės A. Vienuolis — 3.50
Konrodas Valenrodas Adomas Mickevičius — 1.50
Lyrika K. Binkis — 2.00
Lietuva A. Bendorius — 2.75
Lietuvių Literatūra Pranas Naujokaitis — 2.00
Lietuvių Tautos Kelias M. Biržiška — 3.00
Lietuvių kalbos vadovas Red. prof. Skardžius — 4.50
Lietuviškos pasakos J. Balys — 2.50
Lietuvių poezijos antologija J. Aistis ir A. Vaičiulaitis — 6.00
Lekučio atsiminimai (jaunimui) A. Giedrius — 1.50
Lietuvių archyvas Bolševizmo metai — 3.00
Lietuvos Valstybes Konstitucijos — 0.70
Lietuva tironų Pančiuose B. T. Dirmeikis ir V. Rastenis (Jonas Andrūnas ir Petras Švyrius) — 1.50
Mažasis Lietuviškai — Angliškas Žodynas Vilius Pėteraitis — 2.00
Metūgės B. Pūkelevičiūtė — 1.00
Mėnuo vad. medaus N. Mazalaitė — 2.50
Meškiukas Rudnosiukas Vytė Nemunėlis — 2.00
Namai ant smėlio J. Gliauda — 2.00
Nemunas St. Kolupaila — 2.50
Neramu buvo Laisvės Alėjoj B. Daubaras — 1.50
Our Country Lithuania V. Augustinas — 5.00
Po Tėvynės dangum Žodžiai vytės Nemunėlio. Paveikslai V. Augustino — 2.00
Petras ir Liucija Romain Rolland — 1.20
Pasaulio Lietuvių Žinynas Ahicetas Simutis — 5.00
Princas ir elgeta Mark Twain — 1.20
Pirmas rūpestis Jurgis Jankus — 2.00
Pragaro pošvaistės V. Alantas — 3.50
Partizanai už geležinės uždangos Daumantas — 2.50
Per Klausučių ūlytėlę Liudas Dovydėnas — 2.20
Pictų vėjelis Vytė Nemunėlis — 1.00
Paklydę paukščiai I Jurgis Jankus — 2.20
Paklydę paukščiai II Jurgis Jankus — 2.60
Petras Širvokas Juozas Švaistas — 2.75
Raudonasis Tvanas Ignas Šeinius — 3.50
Raudoni batukai Jurgis Savickis — 1.50
Ramybė man J. Kėkštas — 0.80
Raguvos malūninkas V. Tamulaitis — 0.25
Sudie, pone Čipse James Hilton — 0.75
Šilkai ir vilkai Runcė Dandierienė — 1.00
Saulės laikrodžiai Henrikas Nagys — 1.00
San Michael knyga I Axel Munthe — 2.50
San Michael knyga II Axel Munthe — 2.50
Šventieji akmenys Faustas Kirša — 2,00
Šventoji Lietuva Jurgis Savickis — 3.00
Šventoji Inga A. Škėma — 2.50
Tarp žalsvų palapinių P. Kesiūnas — 3.00
Tėvų pasakos A. Giedrius — 1.90
Tolimieji kvadratai J. Grišmanauskas — 2.00
Tautosakos Lobynas J. Balys — 3.00
Tomas Nipernadis August Gailit — 2.50
Trylika nelaimių R. Spalis — 1.25
Tarp pelių ir vyrų John Steinback — 1.25
Tėvelių pasakos A. Giedrius — 0.20
Ugnies pardavėjas Balys Rukša — 1.00
Velykų pasakos N. Butkienė — 1.00
Vidurnakčio vargonai Česlovas Grincevičius — 1.50
Vincas Krėvė Mickevičius — 2.00
Vaikų knygelė M. Valančius — 1.80
Vieneri metai ir viena savaitė B. Gaidžiūnas — 1.50
Varpai skamba Stasius Būdavas — 2.50
Vyturėliai Laukuose Vikt. Šimaitis — 0.75
Taupioji Virėja — 2.00
Užuovėja M. Katiliškis — 3.50
Žemaičių žemė A. Vilainis — 1.50
Žemaičių krikštas P. Abelkis — 3.50
Žvaigždėtos naktys Augustaitytė-Vaičiūnienė — 1.00
Žmonės ant vieškelio Liūdas Dovydėnas — 1.00

Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pinigus siųskite

DIRVĄ, 1272 East 71 St.

LIETUVIŲ DIENOS

Iliustruotas mėnesinis žurnalas, leidžiamas lietuvių ir anglų kalbomis, užsisakytinas visiems.

"Lietuvių Dienos" duoda kiekviename numeryje per 40 puošnių, įdomių ir aktualių nuotraukų iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo ir veiklos.

"Lietuvių Dienų" kiekviename numeryje skaitytojas ras įdomių ir aktualių straipsnių, beletristikos ir informacinės medžiagos iš pasaulio lietuvių gyvenimo.

"Lietuvių Dienos" turi anglišką skyrių, parašai po nuotraukomis duodami abiems kalbomis, todėl šis žurnalas prieinamas ir čia gimusiems bei kitataučiams.

"Lietuvių Dienų" vienas numeris siunčiamas susipažinimui nemokamai, prisiuntus savo adresą. Metinė prenumerata 4.00 dol. Administracijos adresas: "Lietuvių Dienos", 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

M. Katiliškio Užuovėja

B. KAZIMIERAITIS

Lietuvoje rodęsis perijodikoje ir prisistatęs skaitytojui, kaip gabus novelistas, Marius Katiliškis tremtyje išleido novelių rinkinį "Prasilenkimo valandą" ir nemažai spausdinosi perijodikoje. "Terra" neseniai išleido naują jo knygą, didelę (net per 360 psl.) ir šiuo tuo panašią į P. Andriušio "Sudiev, kvietkeli".

Tai novelių knyga apie Gružiškių kaimą, ir visus čia spausdinamuosius dalykus į vieną visumą, lyg į kokį romaną, jungtos Gružiškės, nes atskirų novelių veikėjai vis kiti, tik nebent vienoje kur nors antraeiliu parodytas tas pats žmogus, kitoje iškyla į vyriausiuosius veikėjus.

Be įžangos ("Lietus"), knygoje yra 11 novelių, jei jas šituo vardu galėtume vadinti, nes tai greičiau yra apybraižos (šituo terminu būdavo nusakomi Žemaitės kūriniai), vis labai būdingais kaimo gyvenime pavadinimais ("Polaidis", "Apyaušrė", "Linarūtė", "Apynojus", "Kūlė", "Delčia", "Sniegas" ir kitos rūšies dalykus nusakanti "nedermė"). Patys pavadinimai dažnai nusako apybraižose vaizduojamus dalykus.

Kaip ir Andriušis savo "Anoj pusėj ežero" ir "Sudiev, kvietkeli", taip ir M. Katiliškis savo "Užuovėjoje" mažai tesirūpina veiksmo dramatiškąja įtampa, intriga ir kitokiais skaitytoją traukiančiais dalykais, o visą dėmesį kreipia į aplinkos vaizdavimą, į kaimo buitį. Šitoje srityje jie sunkiai tepavejami ir nepralenkiami, nes tą kaimo buitį iki smulkmenėlių labai puikiai pažįsta.

Nebandydami neigti jų turtingo pažinimo, jų žodingumo, visiškai suprasdami, kad šituos dalykus palikti knygose juos paskatino tolimų ir nepasiekiamų, bet mielų savųjų kaimų pasiilgimas, abejojame tik, ar šitokios rašytojų pastangos nepriartina grožinės literatūros prie tautotyros mokslo. Susenęs aušrininkas M. Katkus, gerai pažinojęs kaimo buitį, kadaise parašė savo "Balanos gadynę". Tai buvo brangus tautotyros dokumentas, bet niekas tos knygos nelaikė nei novele, nei apysaka.

Jau ir dabar M. Katiliškį su jo "Užuovėja" entuziastai kritikai pastatė šalia Vaižganto su to "Pragiedruliais". Tam tikra prasme šitas teigimas teisingas: po Žemaitės bene Vaižgantas bus buvęs tas rašytojas, kuris kruopščiausiai bus pavaizdavęs savo kampo (aukštaičių) buitį tik esama ir nemažo skirtumo tarp M. Katiliškio ir Vaižganto. Vaižganto "pragiedruliuose" vyksta žmogaus kova — žmogaus kova su žmogumi, su savu ir su priešu, žmogaus kova su žeme, žmogaus kova už savo teises savo žemėje. Smulkus aplinkai piešti, Vaižgantas gal vis dėlto nebus toks smulkus, kaip M. Katiliškis, tik šio knygoje, šio Gružiškėse, vyksta pats gyvenimas vienas. beveik be kovos, be didesnių pastangų. M. Katiliškis visą savo žinojimą ir gabumus skiria buičiai piešti, bet ne žmogaus veržimuisi, jo kovai rodyti. Net ir Žemaitė kai kur šičia bus pralenkusi Katiliškį savo kūrybos suidėjinimu, be buities vaizdų, ryškiau iškeldama ir žmogaus painius kelius, patį žmogų.

Pažinimas aplinkos ir papročių, žinojimas, kada pražysta pupos, kada užsimezga agurkai ar kaip daromas alus, labai reikalingi dalykai rašytojui, nes jis, turėdamas pažįstamą medžiagą, gali jaustis, kaip namie. Iš viso rašytojas turi pažinti tai, apie ką jis rašo. Štai vokietis H. Hesse, Nobelio premijos laureatas, didžiąją dalį savo veikalų parašė apie mažą Vokietijos kampelį, vaizduotės sukurtą, bet patį pagrindą turintį realybėje. J. Steinbeckas taip pat vis sukasi apie Salino upę, Montereją, Gabilano kalnus, žodžiu, Kalifornijos kampelyje. Faulkneris sau susikūrė apygardą su Jeffersonu miestu, ir ten vyksta veiksmas beveik visų jo romanų ir novelių. M. Katiliškis susikūrė augštaitiškas Gružiškes, nes jis pažįsta jas, jų žmones ir tuo būdu gali laisvai išsakyti save, neklupdamas ties aplinkos smulkmenomis.

Tik ar aplinkos pažinimas ir puikus etnografijos žinojimas jau padaro rašytoją? Ne. Rašytojas rašo tam, kad galėtų išsakyti save, kad savaip galėtų išspręsti žmonių susidūrimus, dideles ir mažas dramas, kurios visur vyksta, bet kiekviename krašte kiek kitokios ir kiekvienas rašytojas jas savaip sprendžia.

M. Katiliškio problemos nėra kažkuo patraukiančios, ir jų sprendimas rašytojui bus ne pirmaeilis tikslas. "Užuovėjos" apybraižose jis visą savo rašytojišką dėmesį kreipia į foną, į aplinką, bet ne į žmogiškąsias dramas. Štai "Polaidyje", lyg Myk. Katkus "Balanos gadynėje", jis nupasakoja visus darbus, ištisus puslapius skiria alaus darymui, gamtai, aplinkai nupiešti, pirties kūrenimui, o pačiam Dryžai parodyti maža beliko vietos: daręs alų ir apie jį kalbėjęs, jį ragavęs išėjo žmogus į laukus, grįžo ir numirė. Jokios ryškesnės intrygos: gyveno ir numirė.

"Apyaušrėje" rašytojas, niekuo nenusileisdamas senutei Julijai Žemaitei, labai puikiai aprašė mėšlavežį, kaimiečių ėjimą bažnyčion (eina basa, kurpaitės rankoj), piršlybas, tie visi tikroviški pasikalbėjimai — tikrai viskas puiku, tik pati žmonių drama stipriau ima reikštis pačiam gale.

Dar ryškiau Katiliškis, kaip buities apybraižų rašytojas, pasirodo "Nedermėje". Ūkininkų susitikimai, kalbos, pažiūros — kaip iš fotografijos. Rodos, niekur nėra tekę skaityti tokio puikaus sueigos aprašymo su atsiliepimais iš vietų, bet visos istorijos noveliškumas bus pati pabaiga, kai maršalkos sūnui nepasiseka kalba ir didybėn besikeliąs tėvas įsiunta jieškoti nelaimingojo prakalbininko, norėdamas mušti jį.

Skaitydami kitus dalykus, užtiksime miestelio turgaus aprašymą, degutininko paskutines verslovines dienas, Joninių šventę, šeštadienio vakarą kaime, linų auginimą, žydo Elijos keliones, kūlimą, kiškius ir šernus ir t.t., bet vaizduojamąjį žmogų, visas jo kalbas ir darbus Katiliškis paaukoja tam, kad dar labiau paryškėtų ta buitis. Eigulio pasikalbėjimai su Beržiniu juk skirti ne tiems žmonėms išryškinti, bet mūsų kaime vyravusioms dviems pažiūroms — brakonieriavimą pateisinančiai ir žvėrius globojančiai — išryškinti, o dar tikriau — pavaizduoti buvusiai padėčiai. Valiaus naktinė kelionė taip pat skirta ne pačiam Valiui išryškinti, bet kaimo šeštadieninei nakčiai pavaizduoti su visomis jos išdaigomis. "Kūlės" kalvio visa drama taip pat bus ne kas kita, kaip kūlimo vaizdavimas, o ne pati žmogaus drama, įdėta į kūlimo rėmus.

Tik Katiliškio negalima už tai perdaug peikti. Jei savo "Užuovėjon" sudėtose novelėse jis atitrūko nuo žmogaus ir juo nebandė išsakyti savęs, tai buities ir aplinkos vaizdai taip pat verti rašytojo plunksnos ir yra vertingas žmogiškasis mūsų krašto nesenų metų dokumentas. Jis užmiršo ar nenorėjo matyti, kad ir Gružiškėse žmonės anuomet ne tik alų darė ir gėrė, ne tik linus sėjo ir vežė parduoti, ne tik mėšlą vežė ar vyskupo laukė, ne tik gimė ir mirė. Jaunoje valstybėje, kuri išsikovojo laisvę ir kūrė savo gyvenimą, turėjo būti žymiai daugiau dalykų net ir toje pačioje kasdieninėje buityje, jei Katiliškio uždavinys buvo ir savąsias Gružiškes parodyti, bet ne žmones. To "daugiau" čia nėra, nes didžiausi įvykiai — kalvis išeina už mašinistą, Beržinis nušauna stirną, motina neišvaro Kristinos už tariamojo turtuolio, maršalkai nepasiseka apsisupti garbės aureole, Valius bemerginėdamas atsiduria kiaulėms vežti dėžėje uždarytas ir t.t. Nors jo žmonės nemaža kalba, sunku būtų juos apibūdinti, nes Valius panašus į kalvį, Beržinis į Dryžą, Agutė į Kristiną ar net Kaziūnę — visų jų paskirtis parodyti Katiliškį buitininką, kur jo visa stiprybė.

Katiliškis, vaizduodamas aplinką, pasakytume, sunkus ir tirštas. Jį reikia taip atsidėjus skaityti, kaip Balzaką, kol jis sudėsto visas aplinkos smulkmenos, nepasitenkina detale. Toks jis tiek gamtovaizdyje, tiek šiaip vaizdą piešdamas. Štai 299 psl.:

"Jis painiojosi iš vadžių, ramstėsi į rogių lenketus. Nukinkytas arklys kluptelėjo priešakinėmis kojomis čia pat ir pagavo voliotis po sniegą. Pasagos susidauždamos skambėjo, kai jis mataravo kojomis. Atsikėlęs nusipurtė ir prunkštė, ilgai, pasimėgaudamas. Vitkus kabinosi į tvoros statinius, vis arčiau trobos stūmėsi. Šviesa lange siūbavo mirgėjo. Tai kilo augštyn, tai slūgo į žemę, lyg laivelis ant bangos. Kita šviesa irgi siūbavo ir artėjo tartum. Žiburys apšvietė sumintą sniegą ir čiužinėjančias klumpes. Sijono padelkos plakėsi".

Arba 43 psl.:

"Medžiai buvo aptraukti šerkšnos. Kaito dangaus pusė, ir vaiskus ledelis jį atmušė žemėje. Iš tolo atklydo ratų trinksėjimas gruodu. Girgždėjimas svirčių. Paskui rykavo pempės ir švilpiniavo varnėnai, užsiėmę kur dailesnius inkilus. Kaimynai, kurie pėsti, raiti ir važiuoti, traukė bažnyčion, suko į kiemą ar stabdė arklius ant kelio. Pas duris sukalbėję trumpą maldą, klūpojo sugniaužę kepures ir nuleidę galvas. Degė seklyčioje žvakės, tvaskėjo sunešti žolynai, ir gūsčiojo giesmė. Lauke, kur žvelgsi, gražu ir šventiška. Kiemas nušluotas. Takai pabarstyti smėliu ir eglišakėmis. Ir alus padarytas ir jau sukoštas tai didelei šventei. Tik šunys neramiai unkštė ir dantis prikąsdami kaukė".

M. Katiliškis turi labai platų žodyną. Čia jis brangus. Iš mūsų jaunesniųjų rašytojų nebent Pulgis Andriušis gali su juo lygintis ir buities, aplinkos pažinimu ir begaliniu žodingumu (visi žiobtai, ražienų birbynės, bjaurušai, žvinokai, kepšės, žlegančios rasos, liurlynės ir kt.)!

Dideliu žodingumu davęs nemažą įnašą, M. Katiliškis savo knygoje padarė ir gana didelį nusikaltimą savo gimtajai kalbai. Paskyręs savo darbą kaimo buičiai pavaizduoti, jis "Užuovėją" paleido neišvalęs nuo visokių barbarizmų, kuriais knibždėte knibžda jo dialogai, o vietomis net ir autorinė kalba. Nežinau, kaip mes būtume "garbinę" savo rašytojus, jei jie visi būtų stengęsi į savo raštus sukišti visokius pasitėmijimus, pasiukvatijimus, svietus, čebatus, stovylas, dasigauti, peklas, šydytis? Šitokių dalykų jo "Užuovėjoje" gausybė! Jei Pietaris būtų šitaip rašęs, mes jo nebesuprastume, vargu besuprastume ir Vaižgantą. M. Katiliškis čia klaidingai bus supratęs savo, kaip rašytojo, uždavinį: išgyventomis svetimybėmis žaloti skaitytojo kalbinį jausmą, ar gi toks rašytojo, kaip žodžio meisterio, uždavinys? Jei jo buities vaizdus teks spausdinti jaunimui skirtose chrestomatijose, teks energingai išgrėbstyti visas šiukšles (jau ir dabar negerai, kad suaugęs skaitytojas, svetur labai atbukinęs savo kalbinį jausmą, dar iš savo pačių rašytojų gauna šitaip barbarizmais užterštą stambią knygą).

PAIEŠKOJIMAI

Aleksiūnas, Iš Ramygalos val., Panevėžio ap.

Buivydas, Antanas.

Čeplaitės (Čepla), dukterys Marijonos Čeplienės-Skirkevičiūtės.

Ivanauskas, Kostas, iš Liepeliuonių k., Stakliškių v., Alytaus ap.

Kasparavičius, Kastantas.

Keršulis, Adomas, iš Mičiūnų k., Skapiškio parap.

Kielos (Kiela), Jono, ir jo brolio Petro ir sesers Klebonienės, Viktorijos.

Klebonienės, Viktorijos, ir jos brolių Kielos, Jono, ir Kielos, Petro, vaikai, ar žinantieji apie juos, prašomi atsiliepti.

Kukta, Jonas, iš Gudonių k., Kurklių v., Ukmergės ap.

Lazauskas, Adomas ir Jonas, iš Gumbrionių vienk., Semeliškių v., Trakų ap.

Matuiza, Aleksandras.

Rudys, Stanislovas ir jo sesuo Šešelkienė-Rudytė, Stefanija, kilę iš Šatilgalio k., Kartenos v., Kretingos ap.

Rudytė (Rydys), Antonija, iš Šatilgalio k., Kartenos vl., Kretingos ap.

Šema, Antanas ir Feliksas.

Šešelkienė (Šešelkis)-Rudytė, Stefanija, ir jos brolis Rudys, Stanislovas, kilę iš Šatilgalio k., Kartenos vl., Kretingos ap.

Staliulionis, Aleksas, iš Liepeliuonių k., Stakliškių v., Alytaus ap.

Staliulionys, Martynas, iš Vilkininkų k., Stakliškių v., Alytaus ap.

Stankevičius, Antanas ir Julius, iš Būdų k., Vilkijos vl., Kauno ap.

Strikolio, Jono, giminės ar apie juos žinantieji, prašomi atsiliepti.

Trepkus, Juozas, ir sesuo Adelė, iš Lauksvidų k., Vilkijos parapijos.

CONSULATE GENERAL OF LITHUANIA
41 West 82nd Street
New York 24, N. Y.

ŽYDAI IR BOLŠEVIZMAS

J. VILIUŠIS

I

Kai praeitų metų lapkričio mėn. Pragos teismas pasmerkė pakarti 14 buvusių augštų Čekoslovakijos bolševikinės valdžios funkcionierių, kurių tarpe buvo 11 žydų — Slansky, Geminder ir kiti — smarkiai susijaudino žydai Izraelyje ir visam pasaulyje.

Iš pirmo žvilgsnio, rodos, čia nieko ypatingo neatsitiko! Raudonajam "rojuj", už geležinės uždangos, toki valymo teismai visai nenaujiena. Jie pasikartoja maždaug periodiniai kas keli metai. Be to diktatūros ir diktatoriai negali apseiti. Visuomenės dėmesys visuomet turi būti nukreiptas į nepasisekimų kaltininkus! Taip darė Hitleris, taip darė Stalinas ir taip darys Malenkovas!

Prisimename žymesnius tos rūšies teismus Maskvoje 1936-1938 m. ir augščiau, kur taip pat buvo likviduoti žymūs bolševizmo veikėjai Rusijoj: žydai — Radekas (Sobelsohn), Zinovief (Apfelbaum), Gamarnik, Knovin, Piatakow, Jagoda (Guerchol Yakuda), Jakir, Unschlicht, Jakovlew, Sokolnikow, Martow, Dan ir kiti, o taip pat rusas generolas Tuchačevskis ir lietuviai generolai — Putna ir Ubarevičius. 1940 m. Stalino parėdymu likviduotas žydas Trotski (Bronstein) Meksikoje, vienas pagrindinių bolševizmo apaštalų (Nužudė agentas Jackson Mornard ir dabar dar atlieka 20 metų kalėjimo bausmę).

Trotskizmas buvo tada populiariu kaltinimo terminu Višinskio, ėjusio tada valstybės gynėjo pareigas, dabartinio nuolatinio Rusijos atstovu prie UNO.

Panašūs valymo teismai pasikartodavo periodiniai ir pas satelitus pokariniais laikais: teismas Kostov ir kitų Bulgarijoj, Maniu ir kitų Rumunijoj, Laszlo Rajk, kardinolo Mindszenty ir kitų Vengrijoj, Gomulkos Lenkijoj ir t.t. Tie eiliniai valymo teismai ir likvidavimai buvo taikomi daugiau vidaus rinkai ir Stalino diktatūrai stiprinti, šalinant konkurentus. Ir laisvas pasaulis buvo prie tų reiškinių gana pripratęs, mažai kreipė dėmesio ir nesijaudino.

Minėtas Pragos ekzekucinis teismas iškėlė visai naują aspektą. Čia, be plačiai žinomų štandartinių apkaltinimų, Maskvos vartojamus prieš tariamus "liaudies" priešus, pirmą kartą buvo demonstratyviai naudojamas sionizmo terminas. Teisiamieji buvo kaltinami sionistų konspiracija ir ryšiu su Izraelio valstybe.

Kadangi sionistais gali būti tiktai žydai, tai kaltinimas sionizmu yra tiesioginis apkaltinimas žydų tautybės, arba viešas antisemitizmas! Pasaulio opinija tame įžiūri apgalvotą Kremliaus parėdymą — pradėti akciją prieš žydus! Tą nuomonę patvirtina ir kiti panašūs reiškiniai už geležinės uždangos. Taip jau kuris laikas spaudos pranešimuose apie žydų kriminalinius nusikaltimus Rusijoj, šale pasisavintos rusiškos pavardės, paduodama kabutėse ir tikra žydiška pavardė, kad pabrėžtų nusikaltėlio žydišką kilmę. Neseniai Maskvoje buvo areštuoti ir vėl paleisti 9 daktarai-gydytojai, kurių 6 žydai. Tai kelia susirūpinimą ir kitiems žydų tautybės gydytojams, kurių Sovietų Sąjungoj dar iki paskutinių laikų priskaitoma apie 30.000. Ypač nepavydėtina šiandien savijauta tų gydytojų, kurie gydė "nemirtingąjį" Staliną!

Jau prieš kiek laiko nušalinta nuo užsienio reikalų ministerio pareigų ir žymiausia Rumunijos bolševizmo asmenybė, žydė Anna Pauker. Ji buvo žinoma, kaipo asmeninė Stalino draugė ir tik ji vienintelė turėjusi teisę tiesioginiai kalbėti telefonu su Kremliaus diktatorium. (Gal čia buvo tik Stalino pavydo kerštas, nes ji flirtavusi su savo šoferiu, buvusiu caro armijos karininku. Pastarasis turėjęs dėlto ir valdžios reikaluose didelę įtaką).

Rytų Vokietijoj pašalintas iš valdžios funkcijų ir žinomas komunistas, žydas Eisler'is, neseniai atbėgęs iš Jungtinių Amerikos Valstybių.

Stipriausia, tačiau, akcija prieš žydus pradėta šiuo metu Vengrijoje. Apie 30 žymių valdžios pareigūnų žydų atleista iš tarnybos, dalis areštuota, dalis patys nusižudė arba buvo likviduoti. Spauda praneša apie likvidaciją slaptos policijos viršininko, vadinamo Vengrijos budelio, žydo Peter Gabor, kartu su žmona ir vaikais. Žmona buvusi privatinė sekretorė Vengrijos boso, žydo Rakosi. Procesai prieš Rajk, kard. Mindszenty ir amerikietį Vogeler buvo paruošti to pačio P. Gabor! Buvęs apsaugos viceministeris, Saudor Nagrodi, areštuotas kartu su 6 augštais valstybės saugumo pareigūnais. Tame skaičiuje ir pulkininkas Zoltan Megyeri. Pranešama taip pat apie areštus: Istvan Szizmai, Vengrijos radijo viršininko, Dr. Benedek, — žydų ligoninės viršininko Budapešte, Dr. Istvan Balint — politinės policijos ligoninės vedėjo Budapešte ir Dr. Istvan Loewi — akių specialisto. Areštuotas ir "Joint (Jewish joint Distribution Committee)" prezidentas Vengrijoje. Sakoma, kad dingo be žinios žydas Karoly Kiss, buvęs užsienio reikalų ministeris, ir žydas Arpad Hazi, buvęs vidaus reikalų ministeris. Nemalonėje esąs ir dabartinis užsienio reikalų ministeris, žydas Eric Molnar. Pašalintas iš pareigų ir teisingumo ministeris žydas Gynla Decsi. Nusižudžiusiųjų sąraše figuruoja ekonomistas žydas Zoltan Vas ir 10 augštų politinės policijos pareigūnų. Vas nusižudymo priežastis gal buvo ir ta, kad jis turėjo giminystės ryšius su kapitalistinėmis šalimis: jo brolis gyvena Londone, o sesuo Izraelyje, nors sūnus Morton yra Rusijoj karininku.

Panašūs reiškiniai pastebėti ir pas kitus satelitus. Pačioj Rusijoj, be triukšmo, pradėtas valymas nuo žydų valdžios aparato 1948-49 m. Užsienio reikalų ministerija jau visiškai išvalyta. Atseit, antisemitizmas vykdomas pagal Kremliaus generalinį užplanavimą!

Visa tai net atkreipė pasaulio valstybių, politikų ir šiaip žymių asmenų dėmesį. Susirūpinta žydų likimu už geležinės uždangos ir pradėta gelbėjimo akcija. Užuojautos, konferencijos, nutarimai, fondų organizavimai, net vieši specialūs parlamentų debatai, pastangos įrašyti į UNO posėdžių dienotvarkę, net popiežiaus viešas pareiškimas — visa tai rodo, kaip jautrus pasaulis žydų atžvilgiu. Tai džiugu konstatuoti ir reikia pasigėrėti staigia pasaulio akcija — užkirsti kelią genocidui prieš žydus. Tik gaila, kad sukeltas aliarmas gali sudaryti įspūdį, kad Kremlius karia šiandien tik žydus, o kitos pavergtos tautybės tik naudojasi sovietinio "rojaus" gėrybėmis! Pasaulio galiūnų indiferentiškumas atžvilgiu ikšiolinio bolševikinio teroro prieš kitas tautybes, sukelia tokias mintis ir verčia paanalizuoti!

II

Per 35 bolševizmo egzistencijos metus tas pats Kremlius išžudė jau milionus įvairių tautybių žmonių ir dar žudo kasdien, dažnai tų pačių žydų rankomis! Pradedant pirma Pabaltijo valstybių okupacija nuo 1940 m., vien tik lietuvių, latvių, estų kiek išžudė, sukiso į kalėjimus, į kacetus, arba išsiuntė į Sibirą.

Hitleris žudė ne tik žydus, bet ir kitas tautybes — lenkus, lietuvius, čekus ir t.t., kurie pasitaikė ant vokiečių ekspansijos kelio ("Main Kampf" aiškiai pasakyta, kad ne žmonės turi būti germanizuojami, bet žemė, t. y. vietos gyventojai turi būti sunaikinti, o vieton jų pasodinti tikri vokiečiai!). Stalinas žudė visas tautybės, kurios tik sudarė kliūtį į diktatoriaus imperializmą. Jo testamento vykdytojai Kremliuje eina tais pat keliais! Jei dėlto kiti pasaulio galiūnai mažai sau galvas kvaršino, tai nenoromis susidaro įspūdis, kad tai tik todėl, kad ikšiol buvo mažiausia paliesti žydai.

Kaip vakarų demokratijos suprato bendrai sovietinį "rojų" ir kiek joms rūpėjo pavergtų tautų ir askirų asmenų likimas, aiškiai rodo jų politiniai veiksmai karui besibaigiant ir vėliau.

Štai tik keletas iš daugelio tokių į dangų šaukiančių pavyzdžių: didžiausi plotai Vokietijos ir Čekijos, užkariauti vakariečių armijų, perleidžiami žiauriai sovietų okupacijai — plėšti ir terorizuoti vietos gyventojus; šimtai tūkstančių belaisvių vokiečių, kurie stengėsi specialiai pasiduoti vakariečiams, atiduodami Maskvos budeliams, kad sunaikintų ir išmarintų badu, kurių dalis, jei gyvi, dar ir šiandien negrąžinti namo, nors jau 8 metai kai baigtas karas.

Rusų tautos laisvės kovotojas, generolas Vlasovas, atiduodamas Maskvai į kartuves, lygiai kaip ir Balkanų laisvės kovotojas, Droga Michailovičius, išduodamas, tada dar Maskvos sėbrui Tito, panašiam likimui. Ištisi pulkai rusų ir ukrainų kareivių, kovojusių Vlasovo eilėse prieš bolševikus, prievarta atiduodami Kremliaus diktatoriui. Šiurpas nukrato prisiminus Kempteno stovyklos įvykius, kur ukrainų belaisviai žudėsi šokdami per langus iš kelinto augšto, kad išvengtų priverstinos repatriacijos pas sovietus. Sovietų repatriacijos misijai tą reikalą padėjo "tvarkyti" vakariečių kareivių durtuvais ir šūviais! Net švedai, prisigerindami Maskvos diktatoriui, išdavė taip pat pabaltiečių laisvės kovotojus, kurie tuoj po to buvo viešose aikštėse pakarti. Vargšai, jie jieškojo prieglaudos neutralioje valstybėje.

(Bus daugiau)

VYDŪNAS

DR. M. ANYSAS

Neseniai, vasario mėn. 20 d., nepilnai sulaukęs 85 m. amžiaus, Detmolde, vakarinėje Vokietijoje, tremtyje, amžiams užmerkė akis didysis lietuvių tautos ir ypatingai Mažosios Lietuvos lietuvininkų budintojas ir gaivintojas, visuomenininkas, dainius, poetas, filosofas, jaunimo auklėtojas, Kauno universiteto filsofijos garbės daktaras Vilius Storostas-Vydūnas. Jis buvo palaidotas evangelikų liuteronų kapinėse Detmolde š. m. vasario mėn. 26 d.

Vydūno visuomeninė ir kultūrinė veikla buvo nepaprastai didelė. To krašto lietuvininkų kultūriniame ir politiniame gyvenime Vydūnas yra, šale Martyno Jankaus, netik ryškiausia, bet literatūrinėmis akimis žiūrint ir pati didžiausi asmenybė, kokios po Kristiono Donelaičio Mažojoje Lietuvoje nebuvo. Jo veikla yra **milžiniška** ir dėlto, jog jis yra išvaręs platų kultūrinio darbo barą, siekusį suvirš 60 m.

Savo kultūrinei veiklai jis naudojo įvairias priemones: pedagoginį darbą, kalbos gerinimą, giesmes ir dainas, bažnyčią, spaudą, vaidinimą jo paties parašytų veikalų ir gyvąjį žodį per įvairias lietuviškas organizacijas. Visur jo veikla buvo didelė. Daugel tų laikų darbuotojų ir priaugančio jaunimo galvosena buvo nustatyta Vydūno ir jo veiklos.

VYDŪNO JAUNYSTĖ

Vilius Storostas gimė 1868 m. kovo mėn. 22 d. Jonaičiuose, Šilutės apskrityje. Jo tėvas, Anskis Storostas, vienas iš jaunesniųjų sūnų, buvo baigęs misionierių seminariją Berlyne ir rengėsi išvykti į Afriką skleisti evangeliją tarp juodųjų ano krašto gyventojų. Tam tikslui jis buvo išmokęs anglų ir olandų kalbas. Bet būdamas silpnų plaučių ir nesveiko skilvio, buvo rastas šitam užsiėmimui netinkamu ir turėjo nuo jo atsisakyti. Jo motina, Ašmonaitė, buvo kilusi iš Lankupių kaimo, Priekulės apylinkės, kur jos tėvai turėjo stambų ūkį. Motina buvusi labai muzikali, mėgusi giedoti ir dainuoti, kas šituose senoviškuose, prie Minijos upės krantų gulinčiuose kaimuose, buvo labai mėgiama. Motinos brolis buvęs sakytojas, kelių religinių giesmių autorius. Vydūno motina, sulaukusi 71 m. amžiaus, mirusi 1907 m. kovo mėn. 18 d.

Vydūno tėvas buvo kilęs iš Pagirių kaimo, Šilutės apskrities. Ir jo tėvai bei prabočiai buvo ūkininkai, gyvenę aname krašte. Vydūno prabočių tarpe minimos pavardės: Milkeraits, Ašmons, Ašmonaitis, Viršalaitikė, Grigolaitikė, Marikė Kundrotikė, Katarina Pleikikė. Iš tų pavardžių aišku, kad Vydūnas buvo **grynas Mažosios Lietuvos sūnus,** kuris šitame krašte praleido beveik visą savo gyvenimą ir visą amžių liko Mažosios Lietuvos sūnumi, nors jo veiklos spindulavimas siekė **toli į Didžiąją Lietuvą jau iš pat anksčiausių laikų.**

Po nepasisekusio išvykimo į Afriką, Vydūno tėvas nekurį laiką kunigavo Naumiestyje, Didžiojoje Lietuvoje. Kadangi jo žmona nenorėjo nuolatiniai apsigyventi rusų valdomoje Lietuvoje, jo tėvas persikėlė į Naukiemį, Pilkalnės apskrity, ir čia įsteigęs parapiją kunigavo ir kartu mokytojavo ten esamoje mokykloje.

Velionies tėvai, kaip daugelis krašto gyventojų, buvo labai religingi. Tėvas jau iš jaunų dienų vaikus mokė melstis ir religines giesmes giedoti. Sūnus Vilius rodė didelį palinkimą muzikai, kurį jis buvo paveldėjęs iš motinos. Šitas talentas jį vėliau įgalino chorams diriguoti ir daugelį lietuviškų dainų komponuoti.

Storostai buvo inteligentiška šeima, kuri turėjo palinkimą į pedagoginį darbą. Vydūno trys vyresni broliai baigė mokytojų seminarijas ir vėliau buvo gimnazijų mokytojai. Jaunesnysis brolis Albertas mirė plaučiais nesulaukęs 30 metų amžiaus.

Ir pats velionis susirgo plaučiais, sulaukęs 17 metų amžiaus. Taip pat jis sirguliavo skilviu, kaip ir jo tėvas. Ligonis nuo to laiko nustojo mėsą valgyti, pasidarė vegetaru ir tokiu liko visą amžių. Keista, bet taip maitinantis plaučiai pagijo, nors bendrai šitai ligai pagydyti reikalinga riebalų. Ir svečiuose jis niekuomet nulietė nevegetariškų valgių. Nekartą jis šeimininkams yra pasakęs, jog "jis nevalgąs lavonų". Vegetariški valgiai palaikė jo **asketišką kūną bei nenuilstančią dvasią.**

VYDŪNAS PEDAGOGAS

Ir Vilius Storostas buvo numatytas pedagoginiam darbui. Jis mokėsi Pilkalnės ir Ragainės mokytojų seminarijose. Įgyjęs mokytojo cenzą, jis buvo paskirtas į Kintų mokyklą ir čia mokytojavo 4 metus. Bet liaudies mokykla nepatenkino gabųjį jaunuolį. Vydūnas protarpiais tęsė mokslus Berlyno, Halles, Leipcigo ir Greifswaldės universitetuose, kur mokėsi anglų ir prancūzų kalbas. Kartu jis studijavo filosofiją, kuri dėjo pamatus jo vėlesnei pasaulėžiūrai. Išlaikęs egzaminus, Vydūnas mokytojavo ligi 1912 m. Tilžės vidurinėje mokykloje, dėstydamas anglų ir prancūzų kalbas.

Šitame laikotarpyje prasidėjo jo nenuilstamas tautinis ir kultūrinis veikimas. Išsitarnavęs pensijos minimumą, Vydūnas išėjo iš pedagoginės tarnybos ir visą laiką pašventė visuomenės veiklai, literatūros darbams ir savo filosofinėms studijoms. Pensija, kaip ištarnavusiam tik laiko minimumą, buvo labai nedidelė, bet jos užteko **tautiniams darbams pasišventusio askėto kukliam gyvenimui.**

Nebesant valstybinėje tarnyboje jam nebegalėjo daryti sunkumų ir jo perdėtiniai. Nereikia užmiršti, kad tuomet kaizeriškoji Vokietija buvo pasiekusi savo galybės viršūnę, buvo pasistačiusi tikslą galimai greičiau suvirškinti jos ribose esančias mažumas ir atydžiai sekė ir galimai trūkdė kiekvienos mažumos kultūrinį ir politinį darbą.

Jau anksti Vydūnas užmezgė ryšius su savo tautos broliais Didžiojoje Lietuvoje. Jau nuo 1900 m. jis kaip paskaitinkas ten lankėsi. Dr. Basanavičiaus kviečiamas jis nuo 1908 m. beveik ligi pirmojo pasaulinio karo skaitė paskaitas Lietuvos Mokslo Draugijoje Vilniuje. Pirmam pasauliniam karui baigiantis, 1917-1918 m., Vydūnas dėstė lietuvių kalbą Berlyno universiteto Oriento seminare ir tuo metu parašė lietuvišką gramatiką ir įvadą į lietuvių kalbą. Tuo pačiu laiku vienas jo brolių parašė Lietuvos istoriją vokiečių kalba. Šitas veikalas vokiečius pirmą kartą supažindino su lietuvių tautos praeitimi. Reikia dar pažymėti, kad vėliau, Lietuvos nepriklausomybės laikuose, du iš jo brolių mokytojavo Klaipėdos gimnazijose (vienas Vytauto Didžiojo gimnazijoje). Lietuvos nepriklausomybės laikuose Vydūnas protarpiais mokytojavo Palangos ir Telšių gimnazijose. Pirmutinėje jis dėstė vokiečių kalbą ir dainavimą. Jo buvusieji mokiniai apie jį atsiliepia, kaip apie gerą mokytoją, sugebėjusį nepaprastai vaizdžiai mokyti. Jo išmokyti eilėraščiai dar šiandien tebesą kaikurių mokinių atmintyje.

Savo paskaitose jis buvo geras oratorius, kuris pajėgė jį atydžiai klausančius patraukti. Jo minčių nesuprantamtiems jis kartais pasidarydavo nuobodus. Ir bendrame gyvenime, kiek aš turėjau progos su juo susitikti, jis **pemėgo tuščiomis kalbomis praleisti laiką, bet mieliausiai dėstė savo mintis,** jeigu jis rado bent vieną atydų klausytoją. Lietuvos nepriklausomybės laikais jis dažnai lankėsi Lietuvoje ir turbūt nebus nei vieno miestelio, kurio gimnazijoje Vydūnas tai viena arba kita tema nebus sakęs prakalbų.

VYDŪNAS CHORVEDYS IR VISUOMENININKAS

Jau 1886 m., lietuviams taip labai žinomai Mažosios Lietuvos draugijai, "Birutei" į pagalbą atėjo Vydūnas, kuris lankėsi jos susirinkime Gastuose ir tuomet susipažino su jos kalbėtoju dr. Bruožiu, arba tiksliau sakant Brožaičiu, žinomu Mažosios Lietuvos veikėju. Su juo Vydūnas susipažino ir susidraugavo.

Kiek vėliau kunigas Reidys pradėjo organizuoti bažnytinį chorą. Jo chorvedžiu buvo pakviestas Vydūnas. Jis šitam chorui ir jo tęsiniui vadovavo kelius dešimtmečius.

Nebuvo lengvas dalykas tuose laikuose suorganizuoti lietuvišką chorą. Be politinių sunkumų stigo ir giedotojų ir tinkamų lietuviškų giesmių ir dainų. Vydūnas jas rinko iš liaudies, pritaikė jų muziką choro reikalavimams, pats jas rašė, pats komponavo ir galiausiai daugel išvertė į vokiečių kalbą.

Vydūno choras didžiųjų švenčių proga giedojo Tilžės lietuvininkų bažnyčioje. Bet Vydūnas tuo nepasitenkino. Lietuviška giesmė greitai praplito ir į kraštą, nes choras dalyvavo draugų vestuvėse, laidotuvėse ir šeimos šventėse.

Išjrus Birutės vyrų chorui, kuris buvo susidaręs Vydūno paskatintas, šitas bažnytinis choras dainavo ir Birutės ruošiamose šventėse. 1899 m. vasario m. 12 d. Vydūno choro giedotojai pirmą kartą suvaidino jo paties parašytą veikalą: "Pasiilgimas Veldėtojo." Tai buvo istorinis įvykis, nes turbūt pirmą kartą lietuvių kalba suskambėjo scenos veikale. Pažymėtina, kad tame veikale dar kaip mokinys vaidino ir Dovas Zaunius, vėliau buvęs Lietuvos užsienių reikalų ministeris.

Nors Vydūno bažnytinis choras lietuviškoje visuomenėje turėjo didelio pasisekimo, bet kartu jis nepatiko tūliems svarbesniems asmenims, lietuvininkams ir vokiečiams, kad choras bažnyčioje gieda, o už **bažnyčios sienų dainuoja.** "Netrukus reikėjo iš bažnyčios trauktis", — vėliau apie tai rašė Vydūnas. Giedotojai nusistatė į bažnyčią nebesiveržti, bet rengti koncertus už jos sienų.

Iškilus tolesnių nesusipratimų su Birutininkais, ligi tol veikusis bažnytinis choras persiorganizavo į Lietuvių Giedotojų Draugiją. Ir nuo tos dienos ruošė vakarus ir šventes tuo vardu. Dabar prasidėjo platus ir sekmingas Vydūno veikimas šitoje srytyje. **"Esant tokiam veikliam chorvedžiui"** — kaip kartą patriarchas Martynas Jankus rašė, Lietuvių Giedotojų Draugija savo koncertais ir vaidinimais kas kartą stipriau pasireiškė ir įgyjo visuomenėje vis daugiau simpatijų. Tai matydama, Birutė persiorganizuodama, iš savo veiklos programos išbraukė tautiškų švenčių, koncertų ir vaidinimų rengimą, visą tai palikdama Giedotojams. 1905 m. vasario mėn. Birutei minint savo 20 metines sukaktis, — šventėje dalyvavo ir Giedotojų Draugijos choras, kuris tada suvaidino Vydūno parašytą, tai šventei pritaikytą komediją "Birutininkai".

Ypač iškilmingumu pasižymėjo Giedotojų Draugijos suruošta Tilžėje 1907 m. rugpjūčio mėnesyje šventė. Joje susirinko apie 4000 žmonių, jų tarpe daugel vokiečių ir svečių iš Didžiosios Lietuvos. Keli šimtai tautiškuose rūbuose lietuvaičių šventę padarė įspūdingesnę ir iškilmingesnę. Kaip iš didėjančio lankytojų skaičiaus matyti, abiejų kraštų lietuviai pradėjo žiūrėti į Vydūną, kaip į kokį tautinį pranašą. Šitas Vydūno sukeltas tautiškumas daugiau buvo palietęs kraštus, gulinčius abiejose pusėse Nemuno ir prie Šešupės. Bet ir pačiame Klaipėdos mieste ir jo apylinkėje rado gyvą atgarsį Lietuvių Giedotojų Draugijos daina.

(Bus daugiau)

YRA GUDRIAU UŽSISAKYTI

★ Gegužinėms
★ Baliams
★ Suvažiavimams
★ Iškyloms

Būreliai atvyksta kartu ir būna kartu kol išvyksta į bet kur — užsakytam autobuse. Yra patogiau, saugiau ir ekonomiškiau. Paskolink vieną ar kelis autobusus, talpinančius po 31 iki 51 žmogų. Kainuoja mažiau negu galvojat! Neturėk mašinos rūpesčių, važiuok CTS!

Šaukite MAin 1-9500 užsakomų autobusų informacijai

Klaidingai suprastas komunizmas

Prieš kiek laiko "Vienybė" buvo paraginusi savo laikraščio skaitytojus pasisakyti kaip jiems patinka "Vienybės" spausdinama apysaka "Mažasis don Camillo pasaulis". Ir aš pasišoviau parašyti savo nuomonę. Bet "Vienybei", kaip matyti, patiko tik teigiamieji atsakymai, nes kada du skaitytojai pareiškė dėl tos apysakos savo nepatenkinimą, tai "Vienybė" jiems atsakė girdi, Popiežiui ji patiko, o jums ne, reiškia jūs apsirinkat savo sprendime.

Savo laiške ir aš kritikuoju, o ne giriu tos apysakos idėją, matyti, todėl mano laiškas nebuvo "Vienybėj" išspausdintas. Jį prašau paskelbti Dirvoje.

Kadangi man atrodo, kad tos knygos turinys yra principinis klausimas, tai man visgi norėtųsi, kad tas mano laiškas būtų atspausdintas.

Ligi šio laiko žmonės, kurie gyvena laisvuose kraštuose, turi komunizmo atžvilgiu dar labai daug iliuzijų ir užmiršta, kad bolševizmas tai ne tik paviršutinė gyvenimo forma, bet tai yra idėja, kuri skverbiasi į pasaulį vis platyn, nešdama su savim moralinį suirimą. Ir kad bolševikai žudo žmones ne tik fiziniai, bet ir moraliai. Todėl užtenka, kad bolševikai maitina pasaulį melu, o mes neturim save apgaudinėti, sudarynėdami iliuzijų, kad su bolševikais galima kartu riešutauti.

AŠ IRGI PRIEŠ DON CAMILLO

"Vienybė" savo skyriuje "Mums rašo" pastebi, kad jos spausdinamą apysaką "Mažasis don Camillo pasaulis" visi žavisi, tik du skaitytojai, būtent, P. Juškevičius ir B. Vilkinsas ja yra nepatenkinti. Prie tų dviejų nepatenkintųjų noriu prisirašyti ir aš, nes ir man šita naivi ir neįtikinama apysaka nepatinka tik dėl kitos priežasties. Dviem skaitytojams ji nepatiko dėl tikybinio, o man ir dėl politinio klausimo.

Kad Popiežius būtų ją skaitęs ar pagal šitą apysaką padarytą filmą žiūrėjęs, neteko girdėti.

Italai komunizmą supranta visai kitaip, kaip jis yra tikrumoj, nes jie jo nepažįsta. Todėl Italijoj, iš 45 milionų gyventojų, priskaitoma mažiausia 5 milionus komunistų. Daug italų komunistų krikštyja savo vaikus ir duoda jiem krikščioniškus vardus; daug jų vedasi Bažnyčioje, kaikurie net eina išpažinties. Bet kada reikia balsuoti, jie visu įsitikinimu atiduoda savo balsus už komunistus.

Komunistų vadai leidžia palaikyti ryšius su Bažnyčia ligi tam tikro laiko ir tik tam, kad neatbaugintų žmones nuo komunizmo ir kad priviliotų jų daugiau į savo partiją. Bet kada komunistams pavyksta paimti valdžią į savo rankas, tada, kaip mes labai gerai žinom, jie tuoj tą visą liberalizmą panaikina, kaip jį panaikino Rusijoj, Lietuvoj ir visuose kituose jų okupuotuose kraštuose, net ir pas Tito Jugoslavijoj. Todėl žmonės, kurie neturėjo progos pažinti tikrą komunizmą iš arti, žavisi panašiomis apysakomis, kaip don Camillo ir tiki, kad ir gyvenime yra įvykdoma, kad katalikas kunigas ir aršus komunistas gali viens kitą suprasti ir geruoju sugyventi. Tokia bent yra tos Giovanni Guareschi knygos vedama mintis. Ir nieko stebėtina, nes taip supranta santykius su komunistais ir daugiau italų, kurie pvz., laike rinkimų į parlamentą iškelė komunistinę vėliavą, greta kryžiaus ant Bažnyčios durų.

Mes lietuviai gerai žinom, kad tokiais visokiais šposais, kokius krečia don Camillo, komunistų nei priviliosi, ne jų nusistatymą pakeisi. Todėl bent mums turi būti aišku, kad su komunistais jokios bendros kalbos nėra, nes jau pačios ideologijos jų ir mūsų yra griežtai priešingos. Aprašyti knygoj faktai kaip komunistas, nepripažindamas Dievo egzistencijos, atneša į Bažnyčią vaiką pakrikštyti, arba kaip vyskupas eina šventinti pirmiau komunistų(!), o tik vėliau katalikų namus, tik sukėlia didelę konfuziją ir neaiškumą galvosenoj žmonių, kurie, kaip minėjau, pažįsta komunizmą tik teoretiškai. Komunistas, paskaičius tokią knygą, tik nusišypsos, o naivėlis pagalvos, kad komunistai nėra tokie baisūs, jeigu juos galima tokiomis baikomis pavilioti. Kadangi tikrumoj taip nėra ir negali būti, tai ir mano manymu, nereikia žmonėms tokiomis naiviomis pasakomis galvų kvaršinti, kol tas didelis komunizmo pavojus vis dar nežuvo.

Negalima užmiršti, kad komunizmas yra baisus ir žiaurus priešas ne tik Bažnyčios, bet ir viso civilizuoto pasaulio, ir kad komunistai yra tiek sukti, kad tokie praščiokėliai, koks yra don Camillo, tikrai negali juos nugalėti. O jei galėtų, tai Italijoj, iš kur kilo tas don Camillo, jau seniai sumažėtų komunistų skaičius.

Mes į kovą su komunizmu turim žiūrėti rimtai, o ne per juoką ir tai dar nevykusį juoką. Todėl tokias ir panašias kaip "Mažasis don Camillo pasaulis" knygas turim priskaityti prie netinkamų propagandai prieš komunizmą. O ta knyga turi kaip tik tokį tikslą.

Vincenta Lozoraitienė
Roma, 1953. IV. 20.

LANKYKITĖS SAVO KLUBE.

Lietuvių Klube, 6835 Superior Ave., klubo nariams ir svečiams penktadienių vakarais esti bulvinių blynų ir žuvies vakarienė ir šokiai su gera muzika poje.

Gaukit žemos kainos Farm Bureau automobilio apdraudą — sutaupykit iki 20%. Vienoda ir pastovi bendrovės politika... greitas, draugiškas patarnavimas. Tai antras didžiausias auto apdraudėjas.

Šaukite:

PAULINA MOZURAITIS
13706 Benwood Ave.
Telephone: LO 1-7795.

FARM BUREAU MUTUAL
AUTOMOBILE INSURANCE CO.
COLUMBUS, OHIO

VILTIS
laukia jūsų talkos!

ATIDARYTA NAUJA
LEIMON'S CAFE
VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai
Įvairūs valgiai, šeštadienių vakarais šokiai griežiant geram orkestrui

731 E. 185 ST. **KE 1-9737**

Vokiškos **radio aparatų firmos KOERTING atstovas**

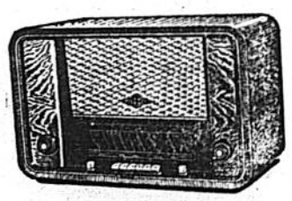

ST. GRABLIAUSKAS, gyv. 5 Thomas Park, So. Boston 27, Mass., **siūlo visomis bangomis** ir F. M. penkių modelių radio aparatus. Kainos nuo 100 dolerių.

Taip pat skubiai reikalingi didesniuose miestuose atstovai

DIRVOS ATSTOVAI

į kuriuos galima kreiptis visais DIRVOS prenumeratos ir skelbimų reikalais:

Baltimore, Md.
Antanas Česonis
1323 Hollins St.

So. Boston, Mass.
Brunonas Kalvaitis,
545 East Broadway.

Brockton, Mass.
Bačiulis A.,
9 Broad St.

Chicago, Ill.
Jonas Paplėnas,
4416 So. Hermitage Ave.,
YArd 7-0191

Dayton, Ohio
J. A. Urbonas,
1302 Lamar St.

Detroit, Mich.
Vl. Pauža,
9124 Quincy Ave.

Newark, New Jersey
A. S. Trečiokas,
314 Walnut St.

New York-Brooklyne
Antanas Sodaitis,
57-56, 63rd St.,
Maspeth, N. Y.

Omaha, Nebr.
J. Povilaitis,
5617 So. 31 St.

Waterbury, Conn.
Vladas Varneckas,
2157 N. Main St.

Hamilton, Canada
Antanas Mingėla,
190 Catherine St. S.

Montreal, Canada
Stepas Kęsgaila,
6882 Beaulieu St.

Toronto, Canada
Jonas Paršeliūnas,
62 Pauline Ave.

Welland, Canada
Žukauskas Kazys
87 Thorold Rd.

Anglijoje
Dainora Daunoras
49 Thornton Ave.
Thurnham Green,
London W. 4

Australijoje
Povilas Lukošiūnas,
Box 1665 M, G.P.O.,
Adelaide, S. A.

Australia
P. Ambraza
29 Elsemere St.
Kensington
Sydney

Brazilija
Meldutis Laupinaitis,
Caixa Postal 118
Sao Paulo

Colombia
K. Klastauskas,
Apartado nae 2336
Medellin

Venecueloje
Antanas Diržys,
Avenida Alayon No. 6
Oeste
Maracay, Edo, Aragua

Liliputinė valstybė...

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

tas pylimas. Kartais pasitaiko, kad pakilęs vanduo suardo pylimus. Štai paplentėje stūkso paminglinis akmuo, kurio užrašas byloja, kad 1927 m. rugsėjo mėnesį buvusi šiurpi potvynio katastrofa, užliejusi visą lygumą. Netoliese prašvilpia elekrifikuotas traukinys, jungiąs Paryžių su Viena. Per Lichtenšteiną eina 9 kilometrai geležinkelio, kuris — vėl kurjozas! — priklauso Austrijai.

Nuo kelių kilometrų platumo pareinio lygumos ima kilti kalnai, kurie čia siekia su viršum dviejų kilometrų augščio. Pakalnėse išsidriekę kaimeliai, bet gyventojų didžiuma yra susispietusi lygumoje. Iš statistikos matyti, kad iš 157 kvadr. kilometrų valstybės ploto tiktai 920 ha užima vynuogynai bei javai, 4000 ha naudojama pievoms, 4150 ha tarnauja kaip ganyklos, 4750 ha auga miškas, o 1880 ha sudaro nenaudojama žemė. Kai įsižiūri šiuos skaičius, dar labiau paryškėja, koks mažumas tos valstybėlės! Sudarius muitų uniją su Šveicarija ir staiga pakilus gerbūviui, Lichtenšteine tik 20% gyventojų besiverčia žemės ūkiu, likusieji pragyvena iš pramonės, turizmo, prekybos. Stambių pramonės įmonių čia nėra. Veikia tekstilės, geležies, aparatų gamybos, chemijos, optikos ir kt. įmonės.

Lichtenšteino vyriausybė įvairiais būdais skatina pramonės plėtrą. Paminėtina jos mokesčių politika. Dar neseniai čia praktiškai nebuvo imama jokių mokesčių, ypač iš užsieniečių. Lichtenšteinas buvo tikras žemiškas rojus pasiturintiems svetimšaliams, kurie čia įsikurdavo, vengdami augštų mokesčių savo krašte. Antra vertus, vaikščiodami po Lichtenšteiną, kas antrame trečiame name matėme iškabą, rodančią, jog čia esama tai vienokios, tai kitokios bendrovės būstinės. Iš čia — irgi fiskaliniais sumetimais — vadovaujama įmonėms, esančioms kitose valstybėse. Pagaliau, Lichtenšteine yra sugūžėję ir nemaža spekuliantų, kurie iš šio pasienio punkto, kur susikerta keliai į įvairias valstybes, audžia dienos šviesos nepakeliančių machinacijų gijas. Tad nenuostabu, jog Lichtenšteine kas penktas gyventojas yra svetimšalis. Pačių tikrų lichtenšteiniečių lieka vos 11 tūkstančių!

Metams slenkant ir didėjant valstybės uždaviniams, kito ir Lilhtenšteino mokesčių politika. Pinigų reikia mokykloms (privalomas pradžios mokslas trunka 8 metus), juos suėda savaime geram būvyje esančių plentų išlaikymas, nemaža pinigų išleidžiama socialiniams reikalams (įvestas visuotinis rentų mokėjimas senatvėje), pagaliau tenka išlaikyti ir valstybės aparatą. Viso to padarinys: ir Lichtenšteine didėja mokesčių našta. Kai užvedėm kalbą su gatvėje stovėjusiu policininku ir, apsimetę nieko apie vietinį gyvenimą nenusimanančiu svetimšaliu, paklausėm, ar tiesa, kad čia nereikia mokėti jokių mokesčių, jis nusikvatojo ir pasižiūrėjo į mus, kaip į Marso gyventoją. Pasak jo, mokesčių straigtas metai iš metų vis labiau priveržiamas. Bet iš statistikos duomenų žinome, kad augščiausia pajamų mokesčių norma tesiekia vos 10%. Atvykėliui iš Šveicarijos čia atrodo tikras Eldorado!

Dirstelkime dar į statistikos lenteles, kurios paprastai laikomos nuobodžiomis, bet tikrumoje jos iškalbingiau kalba, nekaip žodžių versmės. 1951 metais gyventojų pajamos siekia 20 milionų šveicarų frankų (4,5 mil. dolerių), mokesčių išrinkta 580.000 frankų (1 $ lygus 4,30 frankų). 1951 metais valstybės pajamos sudarė Fr. 4.057.031, išlaidos — Fr. 3.132.615, taigi perteklius — Fr. 914.416, o jau šiais metais pajamų numatyta Fr. 5.823.300, išlaidų — 5.918.-142, tad deficito laukiama maždaug Fr. 100.000. Valstybės skolos siekia Fr. 1.100.000, taigi 1/4 miliono dolerių! Apie Lichtenšteiną leidžiamos paskalos, jog šios valstybės išlaidas padengią visame pasaulyje užtinkami filatelistai, klijuodami į albumus jo pašto ženklus. Nors apie statistiką sakoma, jog jos pagalba esą galima šlykščiausią melą paversti tiesa, bet neturime pagrindo abejoti Lichtenšteino statistikos tikrumu, jeigu ji teigia, jog iš pašto ženklų gaunamos pajamos sudaro "tiktai" 13,5% visų valstybinių pajamų!

Turbūt, Lichtenšteinas irgi yra vienintelė valstybė pasaulyje, kur teismai ir kalėjimas duoda valstybei pelno. 1953 m. toji pozicija rodo išlaidų Fr. 129.895, o pajamų — Fr. 140.000. Dar vienas kurjozas: Lichtenšteinas nė skatiko neišleidžia kariuomenei. Jis nelaiko jokios ginkluotos pajėgos ir karo prievolė panaikinta dar 1868 metais! Lichtenšteine turistams pardavinėjama atvirutė, kuri vaizduoja barzdotą, paliegusį senuką, aprengtą marga karine uniforma iš pereito šimtmečio. Tai esąs paskutinis lichtenšteinietis, atlikęs karinę prievolę, bet ir šis mohikonas jau senokai žiūri pro velėną...

Dar keliolika skaičių: visoje valstybėje priskaityta 350 arklių, 2519 karvių, 3397 kiaulės ir t.t. Visa tai atmena idilišką lietuvišką valsčių, bet biudžeto ir pajamų skaičiai liudija, kad tai — Europos sąlygomis — esama augšto lygmens krašto.

Išvaikščioję Lichtenšteino žeme kelis kilometrus, štai pasiekėm valstybės sostinę — Vaduzą. Tai tiktai tris tūkstančius gyventojų teturįs kaimas, bet kadangi visi pastatai mūriniai, tai susidaro miestiškas vaizdas. Miestelio aikštėje uniformuoti muzikontai groja maršus, o šaligatviais stoviniuoja jaunimas. Kai valstybėlės gyventojai yra sumiesčionėję ir kai skirtumas tarp kaimo ir miesto yra išnykęs, sunku ir išvaizdos ir apsirengimo atskirti, kas čia yra miestietis o kas kaimietis. Vaduze veikia keli prašmatnūs viešbučiai užsienio turistams. Automobilių ir autobusų pilna paplentėje ir aikštėse. Jau ir ankstyvą pavasario sekmadienį pilnas miestelis prigūžėjęs turistų. Vienas plakatas skelbia:

"Kommt ins schoene
Lichtenstein,
Wo man noch kann
gluecklich sein"

(Lankykitės gražiajame Lichtenšteine, kur dar galima būti laimingu). Atrodo, kad turistai, jieškodami įvairumo, tikrai gausiai lanko Lichtenšteiną. Ar lankytojai čia suranda laimę, sunku pasakyti. Bet kad patys lichtenšteiniečiai iš to turi gražaus pelno, netenka abejoti.

Didžiausia sostinės įžymenybė yra kunigaikščio pilis, stūksanti ant 100 metų augštumo stačios uolos. Jos atsiradimo pradžia siekia 13-tą šimtmetį. Pastatyta ant augšto kalno, apsupta augštų mūrų, ji savo laiku tikrai buvo neįveikiama tvirtovė. Dar ir šiandien šioje viduramžiškoje pilyje gyvena krašto valdovas su šeima. Pats kunigaikštis Franz Joseph II yra gimęs 1906 metais, yra Vienoje baigęs žemės ūkio akademiją ir vedęs austrų grafaitę Wilczek. Kunigaikščiai turi tris sūnus ir vieną dukterį.

Vingiuotu keleliu kopiam į kalną, kur stūkso savaime niūros išvaizdos pilis. Gražus ankstyvo pavasario priešpietis, krūmų pumpurai ima skleistis, lyg aukso nužertos žydi forsicijos, pašlaitėse mėlynuoja žibutės. Iš kalno atsiveria didingas vaizdas į vingiais sidabruojantį Reiną, priešais šveicarų pusėje saulėje atsispindi sniegu baltuojančios kalnų viršūnės, oras pavasariškai kvepia garuojančia žeme, iš kurios kalasi pirmieji želmenys. Galima tikrai pavydėti šios liliputinės valstybės valdovams, kurie iš savo pilies langų kasdien gali gėrėtis šiuo reto grožio vaizdu...

Už kokių 50 metrų nuo pilies įsikūręs ūkininkas, jo sodyboje gieda gaidys ir karkia vištos. Prie pilies įdirbtas daržas, kur kunigaikščiui auginamos daržovės. Dar iš žiemos likusios kelios kopūstų galvos. Patvoryje sukrautos prikapotų malkų stirtos. Prie tvirtovės nėra jokios sargybos. Vieniša prie vartų riogso varinė armota iš Adomo ir Ievos laikų. Čia viskas taip paprasta, taip natūralu, nematyti skirtumo tarp valdovų ir pavaldinių. Prie pilies pievoje futbolą spardo du berniukai. Kas žino, ar tai karaliaus ar durininko vaikai. Spardydami kamuolį, ir kunigaikščių vaikai karūnų nenešioja...

Kiekvienas pravažiuojantis automobilis valandėlei stabteli ties pilimi. Žmonės išlipa iš mašinos, slampinėja aplink pilį, įeina į daržą, pačiupinėja kopūstų galvas. Mat, vis tik karališki kopūstai! Kiti vėl braido po kunigaikščio pievą ir, nusiskynę kokią pavasarišką gėlelę, segasi prie krūtinės. Neabejojam, kad iš amžių respublikonišką šveicarų širdį kartais dilgina pasiilgimas, žinomas iš pasakų ir kūdikystės laikų: savo akimis pamatyti tikrus, gyvus kunigaikščius, paspoksoti į karališkus rūmus. Tas jausmas, greičiausia, verčia stabtelti ties pilimi, nuskinti gėlę ir ją prisegti prie krūtinės...

Lichtenšteino kunigaikščių giminė yra praeityje davusi pagarsėjusių valstybės vyrų, dažniausia tarnavusių austrų-vengrų monarchijai, iš jos tarpo yra kilę dideli karvedžiai, bet istorijoje jie yra užsitarnavę aukso lapą kaipo meno rėmėjai.

Lichtenšteino kunigaikščių šeima turi nejkainojamos vertės paveikslų rinkinį, kuriame užtiksime visų garsiųjų dailininkų kūrinius. Anksčiau jie buvo laikomi Lichtenšteino palociuje Vienoje, bet karo metu juos atgabeno į Vaduzo pilį, kur jie dar ir šiandien saugomi. Kunigaikščio šeima dar neseniai turėjo milžinišką turtą. Vienoje jai priklauso didžiuliai žemių plotai, be to, 20.000 a žemių kitose Austrijos vietovėse. Iki 1919 m. Čekoslovakijos ribose kunigaikščiai turėjo 160.000 ha, vėliau po nusavinimų šis plotas sumažėjo iki 69.000 ha, o subolševikintoji Čekoslovakija visa tai be atlyginimo nusavino.

Turėdami stambias pajamas iš savo privatinių turtų, kunigaikščiai praeityje kraštui ne tik nieko nekainavo, bet priešingai, — jie išlaikydavo kone visą valstybę. Ypač pagarsėjo 1929 metais miręs kunigaikštis Johann II, kuris turbūt sumušė visus valdymo rekordus. Jis, išgyvenęs 89 metus, išbuvo valstybės priešakyje net 71 metus. Kunigaikštis, pramintas "Geruoju", buvo nepaprastai duosnus. Jis per savo ilgą gyvenimą išdalino maždaug 70 milionų šveicarų frankų. Lichtenšteiniečiai savo geradariui Schaano miestelio bažnyčios šventoriuje yra pastatę kuklų paminklą.

Lichtenšteinas yra konstitucinė monarchija. Seimas susideda iš 15 narių, valdžią 6 metams skiria parlamento siūlymu kunigaikštis. Išeina 2 laikraščiai, leidžiami 3 kart per savaitę. 97,5% gyventojų yra katalikai. Lichtenšteino kunigaikščių herbą, tarp kita, puošia ir rūtų vainikas.

Kai pasistiprinę žinomuoju Vaduzo vynu (apie jį sakoma: Wer 100 Jahr Vaduzer trinkt, Wird 100 Jahr alt unbedingt — kas 100 metų geria Vaduzo vyną, tikrai susilauks 100 metų amžiaus), gera nuotaika apkeliavome dar kelis kilometrus ir galėjome pritarti vienai anglų rašytojai, kuri savo knygutę apie Lichtenšteiną pavadino "Taikos slėniu." Jau beveik 100 metų kariuomenės nebelaikanti valstybė kažkokiu stebūklingu būdu išliko kaip tikras taikos slėnys. Jos nepalietė nei karai, nei revoliucijos.

O jeigu šis mūsų aprašymas apie mažąjį Lichtenšteiną išėjo tikrai per ilgas, tegu dovanoja ir redaktorius ir skaitytojai. Gal kartais yra naudinga atsiminti, kad mažos valstybės ne mažiau yra vertos dėmesio kaip didelės. O laimingu žmogum galima jaustis ir esant Lichtenšteino kunigaikštijos piliečiu. **A. G.**

KAS UŽSISAKĖ DIRVĄ — TAS NESIGAILĖJO!

SPORTAS

VEDA ALGIRDAS BIELSKUS

PASINAUDOKIME PROGA!

Paskutiniu laiku mūsų spaudos sporto skyrių skiltyse dažnai gvildenama sportinio lygio pakėlimo arba bent išlaikymo problema sporto klubuose. Iš tikrųjų, šis klausimas yra aktualus. Jaunimas spontaniškai, be didesnių raginimų veržiasi į sportą. Lietuviškų sporto klubų pagrindinis uždavinys ir yra įtraukti ir išlaikyti šiuos entuziastus savo eilėse, suteikiant jiems įmanomas sąlygas savo sugebėjimams vystyti ir viešai reprezentuotis. Kartu, turint galvoje didelį sporto populiarumą šiais laikais, lietuviško sportuojančio jaunimo būrimas į savus sporto klubus yra viena iš konkrečiausių priemonių mūsų jaunuomenės lietuviškumui išlaikyti. Tačiau čia dažnai susiduriama su prityrusių instruktorių, organizatorių bei patalpų ir priemonių trūkumu. Dėl šios priežasties yra pavojus, kad dalis jaunimo, nesuradę tinkamos dirvos savo sugebėjimams tobulinti lietuviškame klube, gali atsidurti pas svetimtaučius. Šiems reiškiniams už akių užbėgti, reikia nedelsiant susirūpinti savų sporto instruktorių paruošimu.

Vyr. FASK-tas, atsižvelgdamas į šį kvalifikuotų ir tinkamų sporto vadovų trūkumą, šių metų **birželio mėn. 17-26 dienomis,** yra numatęs surengti 10-ties dienų stovyklą-kursus, sporto vadovams bei instruktoriams parengti bei pasitobulinti. Stovykla įvyks **Camp Channing, Pullman, Mich.** Ši vietovė yra netoli Chicagos, Michigano ežero pakrantėje, aplink apsupta gražių miškų. Stovykla turi plaukymo baseiną, aikštelę lengvosios atletikos pratimams, tinklinio ir krepšinio aikšteles; taipogi gerai įrengtą, moderišką virtuvę ir didelę salę, kuri bus naudojama valgyklai ir paskaitoms.

Vyr. FASK-tas nuoširdžiai kviečia visus, norinčius sportinėje veikloje darbuotis ir tuo pasitarnauti jaunimo auklėjimui, gausiai pasinaudoti šia proga. Kursantai-ės turi būti nejaunesni, kaip pilnų 18 metų amžiaus ir fiziniai sveiki. Kursų mokestis, įskaitant maisto, patalpų ir kelionės nuo Chicagos iki stovyklavietės išlaidas yra $32.00.

Sporto klubai ir lietuviškosios jaunimo organizacijos yra prašomos įvertinti šiąs Vyr. FASK-to pastangas ir kuo daugiau kursantų pasiųsti į stovyklą, gi negalintiems iš savo kišenės susimokėti kursų išlaidų, talkos keliu surinkti reikiamą sumą. Stovyklos šeimininkų yra statoma sąlyga, kad būtų nemažiau kaip 40 kursantų. Mažesniam skaičiui, turint daug pasiūlymų iš kitur, jiems neapsimoka patalpas išnuomoti.

Visi norintieji kursuose dalyvauti, privalo užsiregistruoti iki gegužės 10 d., kartu prisiunčiant ir pusę mokesčio ($16.00), šiuo adresu: **Edm. Vengianskas, 6100 So. Peoria Ave., Chicago 21, Ill.** Gyvenantieji Clevelande tai gali atlikti per **A. Bielskų, 771 E. 91st Street, Cleveland 8, Ohio. Tel. LI 1-2429.** Pas šiuos asmenis gaunamos ir smulkesnės informacijos kursų reikalais.

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba rakandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERŠIS, dėl apkainavimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, negu išmoka už nuostolius.

P. J. KERŠIS

716 Society for Saving Bld.

Telef.: MAin 1-1773.

Rezidencija: PENINSULA 2521

VAŽIAVIMAS KAIP SAPNE —

JŪSŲ MAŠINA REIKALAUJA ŠIŲ 3 DALYKŲ PAVASARĮ:

SOHIO HQD MOTOR OIL

HQD yra pavasario vaistas jūsų motorui! Jis duoda jūsų mašinai daugiau galios pavasario važiavimui, nes jis laiko jūsų motorą laisvą nuo kenksmingų priemaišų. Jis išvalo jūsų motorą kai jūs važiuojat. Tinkamas vasaros tirštumo HQD jūsų mašinai yra paruošta dabar Sohio stotyse ir pas Sohio prekybininkus.

SOHIO vieta po vietos **LUBRICATION**

Jūs gaunate daugiau malonumo iš pavasario važinėjimo, kai jūsų įtaisymai yra naujai ištepti lygiam, tyliam važiavimui. Sohio 20 žingsnių tepimas paruošia jūsų įtaisymus šiltam orui. Sohio patarnautojai yra susipažinę su visom mašinom ir turi kaip tik tokio vasaros rūšies tepalo, kokio jūsų mašina reikalauja.

SOHIO vėdinimo sistemos **SPECIAL**

U. S. Bureau of Standards* įspėja, "BE JOKIŲ PRIEŽASČIŲ TURĖTŲ PRIEŠ ĮŠALIMO MIŠINYS BŪTI PALIKTAS VĖSINIMO BAKE PER VASARĄ..." Padėti jums išklausyti šį įspėjimą, Sohio išpils Jūsų prieš įšalimo skystį ir pripildys jūsų radiatorių šviežiu vandeniu. Kaipo tolimesnę apsaugą prieš rūdyjimą, Sohio siūlo šį "Vėdinimo sistemos specialybę" — 65 c. dežutę radiatoriaus apsaugai tik už 47 c. Šis pasiūlymas neveiks po birželio 1-mos dienos.

* U.S. Bureau of Standards Bulletin No. 506

Su šiais trijais Sohio patarnavimais, jūs esate tikri, kad jūsų mašina turi apsaugą ir aprūpinimą labiausia, reikalingą pavasarį. Ir jūsų Sohio stotis yra pasiruošius duoti tuos patarnavimus dabar.

SOHIO The STANDARD OIL Co. (Ohio)

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPIUS

MIAMI LIETUVIŲ VEIKLA

Kaip Floridon suvažiavę lietuviai, "patys, nevaryti, savo tėvynės garbei neapželdina tako", net gražiai tą taką smėliu išbarstę palaiko, pamatysime iš keleto davinių apie Miami kolonijos lietuvių veiklą.

Eilė senosios kartos lietuvių, kurie gyvendami šiaurėje mėgo darbuotis savo organizacijose, suvažiavę į Miami ir apylinkes, pasikaršinti senatvei artėjant, kiti ir visai seni, jau apleidę ir biznius ir darbus, atvykę čia dėl to, kad jau nepakenčia žiemos šiaurėje, arba tikriau sakant turi iš ko čia gyventi ir naudotis vasariška šiluma žiemos metu, be darbo negali nusėdėti. Ir jų darbingumas išsiveržia lietuvių tautinėje kultūrinėje srityje.

Visus veikiančiuosius sunku būtų ir įvardinti, nes jie paeina iš plačios Amerikos ir nebūtinai visi tose pačiose grupėse darbuojasi, tačiau iš jų organizacijų galima spręsti, koks veikimas jiems rūpi.

Ne visi veikiantieji yra nuolatiniai Floridos gyventojai, nes kiti atvažiuoja tik žiemos metui. Jie yra didelė talka tiems, kurie neša visą darbų naštą čia gyvendami. Jie paremia pinigais kiekvieną darbą. Pav., Miami Lietuvių Amerikos Piliečių Klubas statosi namą ir salę, atitinkamą lietuvių žiemos sezono veiklos reikalavimams. Salei numatytą $20,000 sumą sudėjo ir patys nuolatiniai gyventojai ir žiemos sezonu atvykstą pasilsėti ir pamonėti.

Šiomis dienomis salė jau baigiama, jau perkama, suvežama jai baldai, papuošimai. Šio klubo pirmininku yra senosios kartos lietuvis A. J. Morris, veiklus žmogus, sekretorium Antanas Žiugžda, naujosios kartos energingas vyras, jau mirusio Newark, N. J., patrioto veikėjo ir biznieriaus Andriaus Žiugždos sūnus. Prie klubo ir salės darbuojasi ir clevelandiečiai: Jonas Verbela, Adomas Noreika, ir jau minėta Julė Styles, iš senesnėsės gentkartės. Bendradarbiauja ir Anita Navickaitė, kilus iš Chicagos, gera dainininkė, Lietuvoje auklėta, bolševikams Lietuvą okupuojant turėjus palikti savo vyrą ir bėgti. Ponia Julė Styles dovanoja lietuvių salei didelį spalvomis pieštą DLK Kęstučio atvaizdą, kaip vieną žymiausį tai įstaigai papuošalą.

Miami veikia Tėvynės Mylėtojų kuopa, Susivienijimo Lietuvių Amerikoje kuopa, paskiri moterų ir vyrų klubai, Amerikos Lietuvių Tarybos rėmėjų grupė; prie amerikiečių parapijos prisišlieję lietuviai turi savo chorą, susidedantį iš senųjų lietuvių, jų vadas yra Petras Stevens, tremtinis; prie choro darbuojasi ir Navickaitė ir čia apsigyvenus Lietuvos operos solistė Antanina Dambrauskaitė. Lietuviai kunigai, taip pat čia senatvę leidžią, toje bažnyčioje laiko saviems pamaldas.

Mums atvažiavus į Miamį, kolonija rengėsi Vasario 16-tos minėjimui ir keletą dienų prieš tai buvo vakarėlis su programa miesto didžiojoje naujoje skaitykloje, puošnioje auditorijoje, įteikimui skaityklai lietuviškų ir angliškų apie Lietuvą knygų, įsteigiant skaitykloje lietuvių skyrių. Medžiagos apie Lietuvą, pasirodo, reikalinga ir Floridoje turėti, nes kur gautų informacijų apie Lietuvą tie, kuriems jų prireikia? O prireikia ne tik amerikiečiams, bet ir patiems mūsų jauniems lietuviams, kurie čia nori įsigyventi ir pasireikšti.

Amerikiečiai dažnai Lietuvą perkelia iš Baltijos jūros pakraščio į Balkanų kalnus, ir tokią klaidą padarė mūsų jaunas advokatas, kuriam buvo pavesta pasakyti kalbą angliškai to vakaaro programoje: ir jis Lietuvą pasakė esant "Balkanų kalnuose". Kitą jauną kalbėtoją girdėjau taip pat sakant, kad šįmet sueina 700 metų "karaliui Gediminui". Taigi, kai skaitykloje galės rasti knygų apie Lietuvą, ateityje jie tokių klaidų nepadarys.

Knygų įteikimu daugiausia rūpinosi buvęs Philadelphijos veikėjas Kr. Žemaitis, kuris darbuojasi SLA kuopoje. Man buvo pavesta pasakyti kalbą lietuviškai tame vakarėlyje.

Prie mūsų senųjų politikuojančių veikėjų malonu buvo rasti energingą tremtinį Vladą Daugnorą, kuris ir darbuotis padeda ir prižiūri, kad siauri sroviniai veikėjai neiškraipytų faktų apie Lietuvos nepriklausomo gyvenimo metų tautininkų valdymo laikotarpį.

Miami lietuviai priklauso didelei įvairių tautų grupei, kuri veikia "The Guardians of Liberty" (Liuosybės Sargų) vardu. Ta grupė, Jurgio Washingtono gimimo dieną, vasario 22, rengė didelį viešą vakarą erdvioje apskrities auditorijoje su dainomis ir kalbomis. "Liuosybės Sargams" vadovauja vengras Stephen Szabo, ateivis, plačiai pažįstąs komunizmą ir jo pavojų. Lietuvius toje grupėje atstovauja A. Navickaitė. Dainavo lietuvių choras ir Dambrauskaitė.

Toje tautų sąjungoje dalyvauja, be lietuvių ir vengrų: ukrainai, norvegai, arėnai, čekai, vokiečiai, žydai, lenkai, meksikiečiai ir kelios kitos tautos, turinčios pakankamai savo veiklesnių žmonių jas atstovauti. Jos garbės rėmėjais yra keliasdešimt žymių amerikiečių, kongreso atstovai iš Floridos, Miami burmistras, visi laikraščių redaktoriai, radio stotys, bankininkai, augšti federaliai valdininkai ir t.t.

Nors į Miami suvažiuoja daugiausia jau į senatvę mūsų vientaučių, tačiau jų yra dar gana stiprių, norinčių veikti ir savo tautos vardą kelti tame nuošaliame Amerikos krašte.

Mums į Miami atvykus, kitą dieną atvažiavo, kitais keliais, ir mūsų kaimynai iš Clevelando Julė ir Jurgis Salasevičiai, su jais pirmą kartą pamatyti šį tropišką kraštą atvyko ir aktorius Petras Maželis. Visi taip ir svečiavomės vieni pas kitus, važinėdami gerokas tolumas, nes visi ne krūvoje gyvenome. Maželis apsistojo pas Joną Verbelą, Dania priemiestyje, kur apsistojo ir Salasevičiai. Pasinaudojom proga aplankyti kitus clevelandiečius, Želvius ir Urbšaičius.

Žmona, aš ir p. Salasavičienė sutarėm skristi į Kubą, salą dar 250 mylių į pietus nuo Miami. Jeigu automobiliu, būtų važiavęs ir Salasevičius, bet lėktuvui jis matyt nepasitiki, o laivu į Kubą reikia važiuoti visą naktį, gaila laiko, kai lėktuvu nuskrendi per valandą ir 15 minučių. Kitą kartą parašysiu apie Kubą.

Dar norisi prisiminti apie vieną rūšį žmonių, kurie į Floridą sulekia žiemos metu. Čia mat būna rengiamos arklių ir šunų lenktynės, be kitokių visokių progų pinigus prakišti, taigi kiti atvažiuoja pinigų išlošti. Pasitaiko tokių ir lietuvių, kurie sugraibę kelis šimtus dolerių, skubomis atvažiuoja "pasipinigauti", ir prakišę viską, kartais pėsti turi grįžti iš kur atvažiavę. Šiaip daugybė ir neturinčių nori "pasipinigauti" lanko arklių ir šunų lenktynes ir vis prakiša po kelis dolerius, o retas ir išlošia.

Arklių lenktynių parkai įrengti labai puošniai, tiesiog pasigėrėjimo vietos, palmėmis, tropiškomis gėlėmis nusodinti ir juose įrengta specialūs tvenkiniai, kuriuose paleista braidyti įdomūs, ilgakojai, ilgais kaklais, virš metro augščio ružavos spalvos paukščiai, flamingos.

Apie Miami beveik visi namai turi stogė įrengtus vandens vamzdžius į saulę atkreiptoje pusėje, stiklais padengtus. Ir kadangi saulė kasdien šviečia ir kaitina, su retesnėmis išimtimis, vanduo įkaista taip, kad jo pakanka naminiams reikalams. Kiti namai turi ir priedinius vandens šildymui bakus, kurenamus dirbtinomis dujomis, kuriomis naudojamasi ir valgiui virti.

ČIURLIONIO ANSAMBLIS

DIRIGUOJAMAS ALFONSO MIKULSKIO

POLYNA STOSKA

METROPOLITAN OPEROS SOLISTĖ

IŠKILMINGAME KONCERTE

1953 Gegužės 10d. 4:30 val.

SEVERANCE HALL

Bilietai Dirvoj (telef. HE 1-6344)

Pavasariškas Skautų Aidas

Pavasario gamton iškylauti skubančius skautus-tes pasiekė pavasariškas balandžio mėn. "Skautų Aidas", Nr. 4. Jo turinys šį kartą nepaprastai įvairus ir įdomus aktualiais rašiniais ir ypatingai gausia skautiškojo gyvenimo kronika. Šio gajaus skautų žurnalo 30-mečiui atžymėti (sukaktis buvo paminėta kovo 15 d.) atsiuntė paskatinantį sveikinimą Akademinio Skautų Sąjūdžio Pirmininkas, o buv. redaktoriai vyresn. sktn. Ant. Saulaitis iš JAV ir vyresn. sktn. A. Krausas iš Australijos duoda žiūpsnį brangių atsiminimų iš jų redaktoriavimo laikų. Rimties Valandai rašo sktn. kun. J. Vaišnys, S. J. — "Pavasario Kalba". Apie a.a. dr. V. Vydūno paskutiniąją kelionę į amžinojo poilsio vietą rašo skiltn. K. Dikšaitis. JAV karo aviacijos sgt. R. Mišauskas duoda jaudinantį vaizdelį iš kovų Korėjoje, kur didvyris yra lietuvis skautas. Skyriuje" Mūsų Mažiesiems" pasirodo jaunieji skautukai. Čia ypač gražiai pasireiškia 10 m. Arūnas Laukaitis iš Muencheno, Vokietijoje. Gyvulių Draugo skyriuje įdomiai aprašomi jūrų gyvūnai — "Banginiai Akvariume".

LIETUVIAI SKAUTAI ARGENTINOJE

"Skautų Aido" Nr. 4 rašoma apie gražiai veikiančią liet. skautų-čių draugovę. Šis vienetas buvo įkurtas 1949 m. balandžio 23 d. sktn. V. Lesniauskė, pasktn. A. Dičiaus ir skiltn. V. Namiko pastangomis. Šiai skaitlingai draugovei priklauso 2 skaučių skiltys, jaunesn. skaučių skiltis, 2 skautų skiltys, vilkiukų skiltis ir 1 skautų vyčių būrelis. 1950 ir 1951 m. buvo suruoštos stovyklos.

Ši draugovė iškilmingai paminėjo Lietuvos 35 m. Nepriklausomybės sukaktį. Draugininkas sktn. V. Lesniaūskas savo kalboje kvietė jaunimą burtis po skautų vėliava ir kovoti už Tėvynę, — nesigėdyti savos kalbos, papročių ir niekad nepamiršti, kad esame didvyrių žemės vaikai. Ypač jaudinančiai skautus sveikino gen. T. Daukantas: "Jūs, jaunime, būkite vieningi ir vienykit kitus, nes MŪSŲ VIENYBĘ NORI IŠARDYTI TADA, KADA JI MUMS LABIAUSIAI REIKALINGA! Tai mano testamentas jums!"

SKAUTŲ LAUŽAI VENECUELOJE

Šiais metais tenai skaisčiai liepsnojo nuotaikingi laužai. Kovo 1 d. buvo iškilmingai atšvęsta Lietuvos skautų Globėjo Šv. Kazimiero diena, pradėta vėliavų pakėlimu prie skautų būklo Valencijoje, tęsta intensyviomis varžybomis diena ir užbaigta laužu, prie kurio skautės ir vilkiukai davė įžodį.

Kovo 6 d. Caracas, Los Caobos Parke, suliepsnojo skaistus laužas. Dalyvavo daug svečių bei viešnių iš saviškių bei venecueliečių ir skautai-tės iš Valencijos bei Maracay. Nenorėai svečiai skirstėsi namo, o skautai įsikūrė palapinėse naktinei iškylai. Tanakt Pietų Kryžiaus padangėje skautais vyčiais tapo — kun. A. Perkumas, vyresn. skltn. K. Ulevičius, paskltn. K. Laurinaitis ir V. Sakalauskas.

Kovo 7-8 dienomis Venecuelos sostinėje — Caracas įvyko liet. skautų-čių vadovų suvažiavimas. Vėl skaisčiai degė laužas, o dažnam rėdėjo ašaros skambant ilgėsingoms Tėvynės dainoms. Kitą dieną prašyta Viešpaties palaimos La Vega parapijos bažnyčioje, kur kun. A. Perkumas pasakė Šv. Kazimiero šventei skirtą pamokslą. Suvažiavimo posėdžiai buvo pravesti naujose "Tėvų Kelio" leidyklos patalpose. Dalyvavo 36 liet. skautų vadovai, senieji skautai, skautų-čių tėvai, rėmėjai ir svečiai. Konferencijai vadovavo Venecuelos liet. skautų Rajono Vadeiva vyresn. sktn. dr. P. Neniškis. Pašnekėsius skaitė Venecuelos skaučių Vadeivė paskt. G. Diržienė, kun. A. Perkumas, sktn. V. Venckus, vyr. skltn. A. Baziliauskas ir vyresn. skltn. K. Ulevičius. Aptarūs einamuosius reikalus, nutarta steigti Venecueloje jūrų skautų skyrių, kuriam vadovauti sutiko jūrų kapitonas Z. Domeika. Skautų rėmėjų pirmininku išrinktas J. Menkeliūnas.

Džiugu, kad Venecueloje taip gražiai tarpsta skautiška dvasia ir lietuviškoji visuomenė efektyviai talkininkauja skautų veikloje.

ĮSPUDINGA SKAUTŲ ŠVENTĖ MONTREALYJE

Montrealy, Kanadoje, dideliu pasisekimu praėjo vietos katalikų skautų s-gos surengta Pasaulinė Skautų Diena. Tūkstantinėms svečių minioms stebint vilkiukai, skautai ir skautai vyčiai parodė nepamirštamus numerius bei žaidimus. Lietuviai pasirodė su tautiniais šokiais, kuriuos, ypač malūną, lydėjo audringos žiūrovų ovacijos.

Į šią šventę atsilankė kardinolas Paul-Emil Leger, kuris tarė kelis sveikinimo žodžius. Kardinolas niekados nepraleidžia progos aplankyti skautus jų pasirodymuose ar stovyklose. Montrealio skautai su pasididžiavimu vadina save Jo sūnumis.

Prancūziški Kanados laikraščiai "La Presse" ir "La Patrie" plačiai aprašė šią šventę ir kartu paminėjo, kad joje gražiai pasirodė lietuviai skautai.

ŠV. JURGIO DIENA — SKAUTŲ ŠVENTĖ

Lietuviai skautai-tės visur iškilmingai atšventė pasaulio skautų Globėjo Šv. Jurgio dieną.

Bostono skautės ir skautai bal. 23 d. turėjo iškilmingą sueigą savo būkle, vietos ALTS skyriaus name. Kandidatas A. Mučinskas davė skauto įžodį.

Chicagos skautų Lituanicos tuntas Brighton Parko parapijos salėje bal. 26 d. turėjo iškilmingą Šv. Jurgio sueigą, Sktn. kun. J. Vaišnys, S. J., atnašavo Šv. Mišias per kurias skautiškasis jaunimas priėmė Šv. Komuniją. Po pamaldų devyni kandidatai davė skauto įžodį. Sueigoje dienos tema kalbėjo skautininkai K. Palčiauskas, M. Jurkšas ir E. Strikienė. Sueigos dalyviai, vadovaujant vyresn. sktn. K. Palčiauskui, atliko visi kartu skautiškojo įžodžio atnaujinimo apeigas. Po iškilmingosios dalies buvo nuotaikinga laužo programa.

Taip pat bal. 26 d. ir Hartforde, Conn. buvo iškilminga Jurginių skautų-čių sueiga.

Seniausias ir gražiausiai iliustruotas lietuviškos minties žurnalas.

MARGUTIS

Įsteigė kompozitorius A. VANAGAITIS

Kaina metams $3.00

Susipažinti siunčiamas dovanai.

6755 So. Western Ave Chicago 36, Ill.

BALF prašo paramos

Viena gražiausių lietuvių tautos savybių yra ta, kad jie visad jautrūs ir gailestingi vargšams. Kai Antrojo Pasaulinio Karo metu tūkstančiai mūsų tautiečių, gelbėdami savo gyvybes, priversti buvo palikti tėvynę, gimtąją pastogę, ir kaip benamiai, leistis klaidžioti po svetimus kraštus, Amerikos lietuviai, tėvynės meilės kupini, sužinoję apie tėvynės ir josios nelaimingų vaikų tragediją, tuoj, susibūrę į vieną bendrą šalpos organizaciją, vadinamą BALFu, visu Amerikos lietuvių vardu ėmėsi organizuoti ir šelpti tremtyje atsidurusius ir vargstančius lietuvius. Šis Bendras Lietuvių Šalpos Fondas, geraširdžių lietuvių patriotų remiamas, jau 10-tus metus varo gilią vagą šalpos darbe.

Tiesa, sveiki, stiprūs tremtiniai po vienų kitų klajonės metų sugebėjo įsikurti Jungtinėse Amerikos Valstybėse, Kanadoje, Australijoje ir kt. ir savo darbu užtikrina sau ir savo šeimoms ateitį.

Tačiau ne visi buvo tokie laimingi, nes tarp tų priverstų apleisti tėvynę, yra apie 8,000 senelių, ligonių, invalidų ir jų vaikų, kurių kitos valstybės neįsileido ir jų didžiuma liko tremtiniais perpildytoje Vokietijoje ir Austrijoje tęsti skurdų ir menką gyvenimą. Jie gyvena iš svetimųjų teikiamos tokios mažos išmaldos, kaip daug kartų girdėjome, kad vos įstengia apsiginti nuo bado.

Šiuo metu pasilikusiems Europoje tremtiniams reikia žymiai daugiau pagalbos, nes užsidarė tarptautinės organizacijos, kurios anksčiau juos globojo, gi dabar teikiama vokiečių parama yra pernelyg maža. Todėl visai suprantama, kad ypač šiandien pasilikusių tremtyje akys nukreiptos į mus. Jie prašo pagalbos maistu, rūbais, vaistais ir pinigais.

Kaip kitose Amerikos šalpos organizacijos (Amerikos Raudonasis Kryžius, National Catholic Welfare Conference, Salvation Army ir kitos), taip ir mūsų lietuvių vienintelė tos rūšies šalpos organizacija — BALFas — irgi tiktai tiek gali pagelbėti pasilikusiems tremtyje lietuviams vargšams, kiek mes patys suteiksime tam tikslui lėšų. Kad BALFas galėtų maistu, vaistais tremtinius aprūpinti, išlaikytų tremtyje veikiančias lietuviškas mokyklas, duotų ligoniams, seneliams ir daugiavaikėms šeimoms kas mėnesį pašalpas, BALFo seimas numatė, kad reikia 1953 metais gauti iš visuomenės tam tikslui bent $195,-800.00 aukų. Turint omenyje, kad kas mėnesį į BALFą pagalbos kreipiasi apie 6,000 lietuvių, ši suma tokiam didžiam uždaviniui atlikti yra nedidelė. Šią sumą surinkti galime tiktai visos Amerikos lietuvių kolonijų bendru darbu ir talka.

Metų pradžioje kitos organizacijos vykdė savo vajus, todėl šalpos darbas buvo bent kiek suletėjęs, bet dabar pats laikas mums vėl energingai imtis darbo ir ir toliau organizuoti pagalbą pasilikusiems gelbėti. **Tad BALFo direktoriatas nuo gegužės 1 dienos skelbia BALFo vajų ir nuoširdžiausiai kviečia visus BALFo skyrius ir apskritis, parapijas, Susivienijimus, draugijas, klubus ir kitokias organizacijas, o taip pat visą lietuvišką, savo tėvynę mylinčią ir josios vargais besisielojančią visuomenę į bendrą talką.** Negi atsirastų bent vienas lietuvis, kuris paliktų abejingas savo artimo vargui ir atsisakytų darbu ir auka prisidėti prie šio kilnaus darbo?

Devynis metus, vieningai, organizuotai dirbdami ir apjungdami visus aukotojus ir šelpiamuosius, padėjome daugeliui ligonių sveikatą atgauti, daugeliui senelių praskaidrinome senatvės dienas, šimtams vaikų sudarėm sąlygas mokytis lietuviškai. Šiandien dar negalime nutraukti šio šalpos darbo ir palikti mūsų šelpiamųjų jų pačių likimui. Mūsų lietuviška sąžinė mums neleis to padaryti.

Tad sujungtomis rankomis ir širdimis visi įsijunkime į 1953 metų BALFo vajų ir parodykime visam pasauliui, kad lietuvis lietuvio varge nepamiršta.

BALFo direktoriatas

AR RŪPINATĖS ŠAVO VAIKAIS?

Jei taip, tai nedelsiant užsakykit savo vaikams jų laikraštį

TĖVIŠKĖLĘ

Metams tik 3 doleriai.

Rašykit šiuo adresu:

Tėviškėlė,
2313 West 91 St.,
Chicago 20, Ill.

CLEVELANDIEČIŲ DĖMESIUI

Dirvos redakcija visų clevelandiečių patogumui praneša, kad norintieji savo artimiesiems ir pažįstamiems per laikraštį pranešti apie savo išvykimus atostogų, apie šeimos šventes, laimingus ir nelaimingus atsitikimus, tą gali padaryti nemokamai.

Organizacijų susirinkimai, paskaitos, paminėjimai, skelbiami nemokamai. Tuo gali naudotis visos Clevelando lietuviškos organizacijos.

Clevelande IR APYLINKĖSE

MINĖJIMAS, PRAKALBOS, VILTIES NAMO ATIDARYMAS

Gegužės 16 d. 7:30 val. vakaro Clevelande, Cleveland Hotel patalpose, įvyksta Juozo Bačiūno 60 m. sukakties minėjimas. Pakvietimai į minėjimą gaunami Dirvoje, pas J. Salasevičienę, K. S. Karpių ir J. Leimoną. Prašome iš anksto jais apsirūpinti.

Gegužės 17 d. 11:30, tuoj po pamaldų, Lietuvių salėje adv. A. Olio ir Tautinės Sąjungos pirmininko A. Lapinsko prakalbos. Visi rezervuokitės laiką šias įdomias prakalbas išgirsti. Po prakalbų Vilties namo atidarymas.

DALYVAUKIME LIETUVIŠKOS DAINOS ŠVENTĖJ

Mums brangus kiekvienas darbas, kuris kelia tautinę mūsų dvasią ir mums laimi kitų pripažinimą. Tokį darbą atlieka ir mūsų mieste veikiąs Čiurlionio ansamblis. Jo darbo sritis — mūsų žmonių daina. Vieniems ji turi paguosti širdis ir sužadinti jausmus, kitiems — parodyti savo grožį ir turtingumą.

Čiurlionio koncertas, kuris įvyks gegužės 10 d. 4 val. 30 min. Severance Hall, mums, lietuviams, turi tapti ne tik tautine mūsų švente, bet ir galinga mūsų vieningumo bei pajėgumo demonstracija. Todėl turime gausiai čia susirinkti ir pasirodyti esą stipri tautinė Clevelando grupė. Juo labiau, kad koncertu stengiamasi sudominti ir amerikiečių visuomenę, o kaikurios jų organizacijos sutiko net jį globoti.

Mes žinome, kad visuomenė gerai supranta šio tautinio mūsų pasirodymo reikšmę ir svarbą. Tai teprimindami, tikimės, kad ji ir savo gausiu atsilankymu jį tinkamai parems.

Lietuvių Bendruomenės Apylinkės Valdyba

400 DELEGATŲ

iš visos Ohio valstybės, kurie buvo suvažiavę į amerikiečių moterų PEO organizacijos metinį seimą, pereitą penktadienį, Cleveland Hotel žiūrėjo Čiurlionio ansamblio tautinių šokių grupės pasirodymo, vad. A. Raulinaitienės. Mrs. Louis B. Seltzer, prištatydama čiurlioniečių šokėjus delegatams, pavadino juos tarptautinio kultūrinio bendradarbiavimo reprezentantais, kurie iš viso Clevelando kaip geriausieji buvo išrinkti šiam suvažiavimui.

Pranešėja A. Malcanaitė delegatus trumpai supažindino su lietuvių tautos likimu bei mūsų tautiniu menu.

Šį penktadienį, gegužės 6 d., Statler Hotel, Čiurlionio ansamblio moterų choras su kanklių orkestru duos koncertą amerikiečių moterų federacijos bankete, kuris rengiamas Ohio valstybės 150 metų įkūrimo sukakčiai paminėti.

Šiame bankete dalyvaus Clevelando burmistras ir apie 500 svečių iš Ohio valstybės.

Į ČIURLIONIEČIŲ KONCERTĄ,

kuris įvyks gegužės 10 d., 4 val. 30 min. Severance Hall, bilietai šį sekmadienį bus parduodami Dirvoj, Spaudos kioske ir prie įėjimo Severance Hall kasoje.

Prie Severance Hall yra didelė automobiliams pastatyti aikštė. Koncertas prasidės punktualiai 4 val. 30 min.

POLYNA STOSKA

atskrenda į Čiurlionio ansamblio koncertą šį šeštadienį. Pirmoje koncerto dalyje ji dainuos pasaulio kompozitorių kūrinius bei operų arijas, o antroje dalyje — Gailevičiaus, Karoso, Tallat-Kelpšos bei kt. lietuvių kompozicijas.

GERIAUSIA STUDENTĖ — R. DEGESIENĖ

Western Reserve universiteto dalies Clevelando College vadovybė paskelbė geriausių studentų sąrašą, kuriame įtraukta vienintelė lietuvė studentė R. Degesienė. Ji pradėjo medicinos studijas Lietuvoje ir čia gavusi 3-jų metų užskaitą rengiasi baigti chemijos studijas.

JŪRŲ SKAUTŲ ŽINIAI

Iškilminga sueiga įvyks gegužės mėn. 17 d. 2 val. p. p. valties vado bute. Dalyvavimas būtinas.

Taip pat visi kiti, norintieji įstoti į jūrų skautų eiles, prašom kreiptis pas valties vadą: E. Jarašūną, 558 E. 102 St., Cleveland 8. arba tel.: MU 1-0469 dar prieš iškilmingą sueigą.

DĖMESIO LIETUVIAI!

Jeigu jums namuose ko pritrūksta — atminkite lietuvišką krautuvę — 6113 St. Clair gatvėje. Ten rasite televizijos aparatų pradedant nuo $176.95; puikių gazinių ir elektrinių virtuvių 94.95; siuvamų ir skalbiamų mašinų; šaldytuvų; oro vėsinimo aparatų; įvairiausių baldų: miegamųjų, valgomojo kambario; virtuvės stalų ir kėdžių ir t.t.

Viską gausite jums prieinama kaina. Skambinkit HE 1-8602 arba užeikite į 6113 St. Clair Ave. Duodame ilgam išsimokėjimui įnešus labai mažą sumą. Duodame ir dideles nuolaidas.

Sekmadieniais klausykite lietuviškos radijo programos nuo 3 iki 3:15 val. iš stoties WJMO, banga 1540.

Pavasarinių parengimų salėse sezoną užbaikime nuotaikinguoju

Baleto-muzikos koncertu

Public Auditorium Little Theater salėje

gegužės 17 d., sekmadienį, 7 val. vak.

DALYVAUJA:

Baleto solistė ALDONA ŠLEPETYTĖ, prima balerina Carnegie Hall operose ir televizijose New Yorke.

Baleto solistas ALFONSAS LIEPINAS, dalyvaująs baleto pastatymuose didž. Amerikos miestuose.

Pianistas ALEKSAS MROZINSKAS, dirbąs kaip akomponiatorius operos ir baleto studijose.

Bilietai: po $2.50; $2.00 ir $1.00 gaunami Spaudos kioske, "Dirvoje", pas P. Gruodį, tel. HE 1-8424 ir V. Palubinską, tel. HE 1-8423. **Rengia "Ateities" klubas**

ANDRIUS KUPREVIČIUS PAS AKADEMIKES SKAUTES

Balandžio 30 d. Clevelando Akademikės Skautės sktn. Žilinskų bute turėjo d-vės sueigą, į kurią atsilanke pianistas Andrius Kuprevičius. Į šią retą sueigą sesės pasikvietė Korp. "Vytis" atstovus, Skautų Vietininkijos ir Skaučių Tunto visas vyresniasias skautes. Be skautiškos šeimos narių sueigoje dalyvavo ir kiti svečiai.

Andrius Kuprevičius talentingai išpildė Bramso, Shopeno, Schuberto ir Čiurlionies kūrinius, kurie klausytojus nepaprastai maloniai nuteikė.

Pasibaigus koncertui filisterė sktn. M. Žilinskienė, dėkodama pianistui, apibudino meno galią, o akademikių pirmininkė Stefa Juodvalkytė, įteikė žiedais papuoštą spalvotą Meno istorijos knygą.

Po koncerto sesės svečius pavaišino tortais ir kavutę.

PIANISTAS VIRTUOZAS ANDR. KUPREVIČIUS

prieš išvykdamas į Argentiną Clevelando visuomenei duos atsisveikinimo koncertą. Data bus pranešta vėliau.

PAJIEŠKOMA ONA MARKAUSKIENĖ

mirusio Jurgio Markausko žmona. Anksčiau J. Markauskas Clevelande, St. Clair gatvėj yra turėjęs batų dirbtuvę. Pranešti:

Andrius Augustauskas,
205 Rita St.,
Dayton 4, Ohio

ĮSIKŪRĖ LIETUVIŲ MURININKŲ BENDROVĖ

Clevelande įsikūrė pirma lietuvių murininkų bendrovė. Atlieka visus mūro darbus. Skambinti po 5 val. telef.: **EN 1-7774** arba **UT 1-5417.**

PARDUODAMAS NAMAS

Šv. Jurgio parapijos rajone, labai geram stovy, dviejų šeimų. 3 garažai.

Ray Nausneris
UL 1-3919 LI 1-9216
11809 St. Clair

PARDUODAMAS NAMAS

8 kambariai. Labai geram stovyje, East 87 gatvėj. Teirautis: SW 1-7974 (20)

NAMŲ REMONTAS, DAŽYMO BEI DEKORAVIMO DARBAI

atliekami sąžiningai, greitai ir pigiai. Kreiptis: **V. Rickus**, tel. **HE 2-0683** (vakarais nuo 6 iki 11 val.) arba — **1505 Addison Rd.**

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki gaivinantieji gėrimai,
vynas ir šampanas
Turime Baltos Meškos alų.
(prancūziškas)
Parengiama vestuvėms, baliams, pobūviams. Nemokamas pristatymas dieną ir naktį. Atdara ir trečiadieniais iki 1 val.
6903 Superior Ave. EX 1-3311

PADĖKA MOKYKLOS RĖMĖJAMS

Vysk. Valančiaus Lituanistinės Mokyklos Tėvų Komitetas reiškia padėką visiems, prisidėjusiems prie Mokyklos Rėmėjų Baliaus rengimo bei jo pasisekimo:

a) sol. Juzei Krištolaitytei, pian. R. Brazaitienei, Studenčių Trio vad. Alg. Bielskui ir Trio kolektyvui — R. Malcanaitei, Žilinskaitei, Bartuškaitei, Mokyklos Taut. šokių vad. L. Sagiui ir Kolektyvui, programos ved. Vyt. Raulinaičiui.

b) Baliaus bufeto Rengimo Komisijos Pirmininkei O. Pautienienei ir narėms Stravinskienei ir Juodvalkienei.

c) bufeto tech. personalui: p.p. Stasienei, Braziulevičienei, Dabulevičienei, S. Modestavičienei, Barevičiui, Paškoniui, Sniečkienei, Jarašūnienei, Kriaunevičienei, Dučmanienei, J. Steponavičienei, Bartkuvienei, Bridžiuvienei, Stuogienei, Grigonienei, Pašakarnienei, Bernotui, Šamatauskui, Idzelevičiui, Klioriui, Gaižučiui ir kit.

d) visoms ponioms, aukojusioms bufeto parengimui produktais ar pinigais (aukotojų sąrašas bus paskelbtas Met. Tėvų susirinkime).

e) "Dirvai", "Draugui" ir Radio klubui už reklamą.

f) visiems Mokyklos Rėmėjų bilietų platintojams.

g) aukojusiems Mokyklos Rėmėjų dovanų fondui: Samui (už laikrodį), Obeleniui už 25 dol. prekių čekį, Šuopiui už elektr. laikrodį ir Steponavičiams, Tigro kavinės sav. už rank. šaldytuvą.

Nuoširdus ačiū visiems Mokyklos Rėmėjų bilietų pirkėjams ir visiems baliaus dalyviams.

Tėvų Komitetas

JŪRŲ SKAUTŲ AČIŪ

Nuoširdų skautišką ačiū tariame visoms ir visiems, prisidėjusiems prie pirmojo mūsų jūreiviško vakaro. Vakaras praėjo puikiai, atnešdamas gražaus pelno, kuris pagelbės įsigyti plaukiojimo pastatą.

RAŠTO KLUBO NARIAMS

Klubo posėdis šaukiamas šeštadienį, **gegužės mėn. 9 d. 6:30 val. ponų Balašaičių bute: 1025 E. 74.** Kalbės A. Augustinavičienė

Nariai, negalėsią dalyvauti posėdy, prašomi painformuoti seniūnus: V. Mariūną, tel. CE 1-7200, A. Balašaitienę EX 1-9669 ar E. Skujenieką MU 1-7106.

Nepainformavę ir neatvykę bus laikomi iš klubo išstojusiais.

Klubo seniūnas

LIETUVIAI DAŽYTOJAI — DEKORATORIAI

menininko priežiūroje darbus atlieka greitai ir sąžiningai.

Namų dažymą ir vidaus dekoravimą duoda metams išsimokėjimui.

Kreiptis telefonu: EX 1-4245.

TALIS STUDIO

dabar jūsų kaimynistėj

7106 Superior Ave.

Tel. HE 2-0144

Bet kuriuo laiku, bet kokios rūšies foto patarvimas Jums.

Modernūs portretai, vestuvių, iškilmių, vaikų ir kitos nuotraukos.

FOTOGRAFIJOS MEISTERIS

Europinių žurnalų ir filmų žvaigždžių fotografas, dabar CLEVELANDE.

MOTERIMS

Švarus, lengvas fabriko darbas. Skirstymas, siuvimas ir užuolaidų skyrius. Geros darbo sąlygos. Valandinis ar savaitinis atlyginimas.

Universal Cleaning Co.
1218 E. 21st St.

PARDUODAMA MAŠINA

Geraį išlaikyta, 1950 Chev. Kreiptis: Tel. **EX 1-0159**
7021 Lawnview Ave.

PARDUODAMAS NAMAS

8 kambariai, gaso šildymas. Įrengtas 3 augštas. Kreiptis:
1636 E. 85 St.

PARDUODAMAS NAMAS

Dviejų šeimų, 4 ir 5 kamb. Gaso šildymas, dvigubas garažas. Parduoda savininkas.
EN 1-2562
1076 E. 78 St.

JŪSŲ VAIKO PIRMA KOMUNIJA YRA VERTA GERIAUSIŲ FOTOGRAFIJŲ

East 79th Studio

1197 EAST 79th STREET HEnderson 1-3535
Cleveland 3, Ohio EXpress 1-6716

Kiekvienas vaikas gaus puikų suvenyrą, o tėvai gaus 10% nuolaidą atnešdami šį skelbimą.

Atidara visą dieną. Sekmadienį nuo 9 ryto iki 4 vakaro.

I. J. SAMAS, JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. **Greta Ezella Theatre**
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

ILLUMINATING CO.

Atominės energijos panaudojimas civilinėj pramonėj yra galimas, nes išgaunamas karštis gamina garus, kuriuos galimą panaudoti elektrai. Tačiau tam tikslui fabrikai nebus statomi Ohio valst., nes čia, dėka Illuminating ir kitų kompanijų, elektros kaina yra žema ir atominė jėgainė neapsimokėtų. Dabar šios kompanijos inžinieriai dirba prie atominės energijos projektų.

REIKALINGAS SARGAS

tvarkyti mažą apartamento namą, ne pilnom valandom; butas. Šaukti **LI 1-3729** po 2 val. vakare.

NO BETTER TERMS ANYWHERE

LOANS TO REPAIR, MAINTAIN, MODERNIZE YOUR HOME OR BUSINESS PROPERTY

The Cleveland Trust Company — THE BANK FOR ALL THE PEOPLE

LIETUVIŲ KLUBO SVETAINĖ IR SALĖ

6835 SUPERIOR AVE.

Klubo ir salės vadovybė kviečia visus Clevelando lietuvius įstoti į Lietuvių Klubą ir nuolat lankytis svetainėje. Penktadieniais specialūs parengimai.

Kviečia visus lietuvius savojoj salėj daryti susirinkimus, atšvęsti vestuves, rengti vakarus ir koncertus.

PAVASARIS!

Pavasaris yra naujų sumanymų ir veikimo laikas. Pavasarį kyla noras pirkti, statyti, taisyti arba pagerinti namus.

Tiems visiems reikalams Lietuvių Banke galima gauti paskolą lengvomis išsimokėjimo sąlygomis.

Lietuvių Bankas per ilgą eilę metų turi didelį patyrimą ir Jums geriausiai gali padėti.

Lietuvių Bankas yra saugi ir pelninga taupymo vieta. Kiekviena knygutė apdrausta Federal Insurance Corp iki $10.000.

Darbo valandos nuo 9:30 iki 3:00 val.
Trečiadieniais iki 12:00, šeštadieniais iki 1:00 val.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.
6712 Superior Ave. **HE 1-2498**
Cleveland, Ohio

GERESNIŲ NAMŲ STATYTOJAI VISUOMET ĮSTATO MONCRIEF šildymą ir oro vėsinimą
THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O.

P J KERSIS

716 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAin 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4515

WM DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko

7526 Star Avenue **Cleveland 3, Ohio**

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkelis - Wirby
Pilnas laidotuvių patarnavimas
—HAMMOND VARGONAI PER ŠERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE. **HEnderson 1-9292**

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue **ENdicott 1-1763**

Pirkit pas savuosius

Amžini nerūdijančio plieno virimo puodai gaunami pas **Vytautą Pašakarnį, 1219 E. 61 St., Cleveland, Ohio. Tel. EN 1-7770.** Pilnas komplektas **$69.95.** Čia pat galima užsisakyti vienintėlį pasaulyje dulkių **Siurblį — Sanitatorių** su patentuotu ne tik dulkes, bet ir bakterijas sulaikančiu maišeliu. Su visais priedais **$94.50** arba po 7.00 dolerius mėnesiui išsimokėtinai.

Nemokamas demonstravimas.

Priimami užsakymai.

STUDEBAKER

firmos naujausi automobiliai,
kitų firmų važinėtų automobilių
didelis pasirinkimas
Taip pat visoks pigus ir garantuotas automobilių taisymas.

ERDELAC STUDEBAKER
8003 Broadway Ave.
Cleveland 5, Ohio.
Telef. BR 1-4100.
Namų telef.: **LI 1-0476**
Šaukti **Joną Žemaitį.**

DIRVA ★★★ THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HEnderson 1-6244. Redaktorius Balys GAIDŽIŪNAS (buto telefonas: GArfield 1-7406).

Brandžiausia mūsų darbo dirva

Rašo PR. ZUNDĖ

Lietuvos ateitis yra mūsų rankose: laisvės netekę, mes patys turime vėl ją sau atkovoti. Tiesa, kai kas mano, kad viską lems pasaulinės politikos raida. Toji pažiūra yra klaidinga. Bendrosios politikos raida yra svarbus veiksnys, bet ji sprendžiamąją laisvės valandą gali tik priartinti arba nutolinti. Sprendimas gi bus paliktas mums. Jei nebus lietuvių, kurie už savo teisę ir laisvę kovos, niekas kitas ja nepasirūpins. Ir palankiems vėjams papūtus, pasaulio politikos vairuotojai gali pasirinkti kryptį, kuri nebūtinai vestų į nepriklausomą Lietuvą. Taip buvo 1918 metais, taip bus ir naujam laisvės pavasariui einant Lietuvos laukais. Mes turime kovoti ir laimėti, jei nenorime būti tik trąša kitoms tautoms.

O laimėti mes galime, nors mūsų ir ne milionai. Ne vien žmonių skaičiumi tauta yra stipri. Mūsų tikroji jėga yra meilėje savo prarastam kraštui ir pasiryžime jį atgauti, nežiūrint kaip ilga ir sunki būtų kova. Gi priaugančioji mūsų karta turi nuolat tas kovotojų gretas papildyti. Jaunimas turi būti tam auklėjamas nuo pirmųjų jo bundančios sąmonės dienų ir toje dvasioje brandinamas.

Tiesa, tremtyje tai nėra lengvas uždavinys. Bet planingai dirbant, galima daug pasiekti. Viena svarbiausių ir drauge mums prieinamiausių priemonių yra lietuviškoji spauda — laikraščiai, žurnalai, knygos. "Pasakyk, ką tu skaitai, ir aš pasakysiu, kas tu esi". Taigi, koks žmogus tampa, daug priklauso nuo to, ką jis savo amžiuje skaitė. O ką jaunimas skaito, daug priklauso nuo mūsų pačių. Tat mums ir tenka pasirūpinti, kad visi jaunimui leidiniai — o jų turi būti apsčiai — būtų vykusiai paruošti toje dvasioje, kurią mes norime jam įskiepyti, kad jį, vaiką ar jaunuolį, sužavėtų jo gimtojo krašto gamtos grožiu, praeitim, kalba, uždegtų mūsų didvyrių kovomis ir tuo būdu ugdytų jame pasiryžimą pačiam už tą kraštą kovoti.

Labai svarbu, kad ir savo išorine išvaizda knyga ar laikraštis skaitytoją tuojau patrauktų ir sudomintų.

Leidiniai turi būti pritaikyti kiekvieno amžiaus jaunimui, pradedant pirmosiomis vaikystės dienomis. Jau 2-4 metų amžiaus vaikams išleistinos paveikslų knygutės, kur būtų vaizduojami Lietuvos kunigaikščiai, kariai, pilys, įvykiai iš Lietuvos istorijos ir pan. Viskas turėti ryšį su Lietuva. Kiek vyresnio amžiaus vaikams išleistini toje pačioje tautinėje dvasioje "Comics" ar "Funny-book" rūšies leidinėliai.

Mokyklinio amžiaus vaikams turime jau neblogus laikraštėlius "Eglutę" ir "Tėviškėlę". Neprošalį tačiau juos tiek turinio, tiek išoriniu atžvilgiu dar daugiau tobulinti.

Reikalingas laikraštėlis vyresnio amžiaus jaunimui.

Žymiai daugiau paruoština ir išleistina jaunimui pasiskaitymo knygų. Būtina, kad mūsų rašytojai duotų stiprių ir įdomių jaunimui veikalų, sakysim, kaip Pietario "Algimantas". Gražių tam temų turime iš senesnės Lietuvos istorijos ar paskutinių laikų įvykių — lietuvių kovų su okupantais. Ne menas menui, bet menas mūsų laisvės kovai — tebūnie šio meto mūsų rašytojų šūkis.

Atskira ir labai svarbi sritis yra vadovėliai. Neturėjau rankose dar nė vieno vadovėlio, kuris atitiktų šio meto mūsų reikalavimus. Iš Nepriklausomybės laikų čia persispausdinti vadovėliai mums dabar visai netinka, tuo labiau, kad reguliarių mokyklų, kur mokytojas gyvu žodžiu tą spragą galėtų užpildyti, mes kaip ir neturime. Mums reikalinga vadovėlių, ar tai būtų istorijos, geografijos ar kalbamokslio, kurie, kaip įdomi paskiaitymo knyga, patys spraustųsi vaikams į rankas. Jis, lygiai kaip ir kiti jaunimui leidiniai, turi būti gausiai ir tinkamai iliustruoti. Juk tai vadovėliai vaikams, kurie, grįžę ir taip iš pailgusių jiems pamokų, turi pašvęsti jų skaitymui namie ar popietinėse lituanistikos mokyklose dalį savo laisvalaikio, kuris taip lengvai ir mielai užpildomas kinais, sportu, bevartant "funny-book'us", ar beskaitant nuotykių romanus. Norint, kad mūsų vadovėliai bent dalinai tą sunkią konkurenciją atlaikytų, turime pasirūpinti tinkamu jų paruošimu. Paprastai, kitų tautų vadovėliai mūsuosius tuo atžvilgiu toli yra pralenkę.

Jei lietuviai rašytojai, dailininkai, lietuviškos organizacijos ir leidyklos sutartinai to darbo imsis, visa tai galima būtų padaryti. Lėšų tam tikslui pakaktų jau vien atsisakant nuo bereikšmių, mūsų siekiams niekuo nepatarnaujančių leidinių. Reikia tik plano, kurio pasigendame ir kitiems lietuvybės išlaikymo darbams. Turime Lietuvybės Išlaikymo Tarnybą prie VLIKo, turime visuose kraštuose Bendruomenių Valdybas ar bent Laikinuosius Komitetus, — jų tat svarbiausias uždavinys dabar būtų tą darbą nukreipti į tinkamas vėžes ir sutartinai jį vykdyti.

Dar didesnės svarbos tas darbas įgauna prisiminus, kad su panašia jaunimo auklėjimo problema, kad ir kiek kitokioje plotmėje, teks susidurti ir Lietuvai atsistačius. Komunizmo įtaka jaunimui neliks be skaudžių jo dvasiai žaizdų. Neliks be pasėkų ir pastangos užslopinti tautinę sąmonę, pripratinti jaunimą garbinti svetimus stabus. Tuos nuodus reikės, laikui atėjus, pašalinti. Taigi, visas mūsų darbas, patyrimas, mūsų čia paruošta ir išleista medžiaga labai pravers ir grįžus.

Žinoma, visos tos rašytojų, leidėjų ir mūsų bendruomenių centrų pastangos nepasieks savo tikslo, jei tie leidiniai gulės sandėliuose ir nepateks į jiems skirtas rankas arba pateks tik maža dalimi. Todėl visos lietuviškos organizacijos turėtų įsijungti į jų platinimą ir laikyti savo pareiga, kad kiekvienas vaikas, kiekvienas jaunuolis būtų jais aprūpintas. Jais turi būti aprūpinti ir tie vaikai, kurių tėvai nepajėgtų patys savo lėšomis jų nupirkti. Nes kas iš mūsų visų kitų darbų, jei, laikui praslinkus, neturėsime darbininkų, kurie naujomis jėgomis ir dideliu pasišventimu įsijungtų į Lietuvos laisvinimo ar atstatymo darbą. Taigi, visas dėmesys jaunimui — tai yra brandžiausia mūsų darbo dirva, o lietuviškas spausdintas žodis bus geriausia sėkla, kurią mes galime ir turime dabar jon mesti.

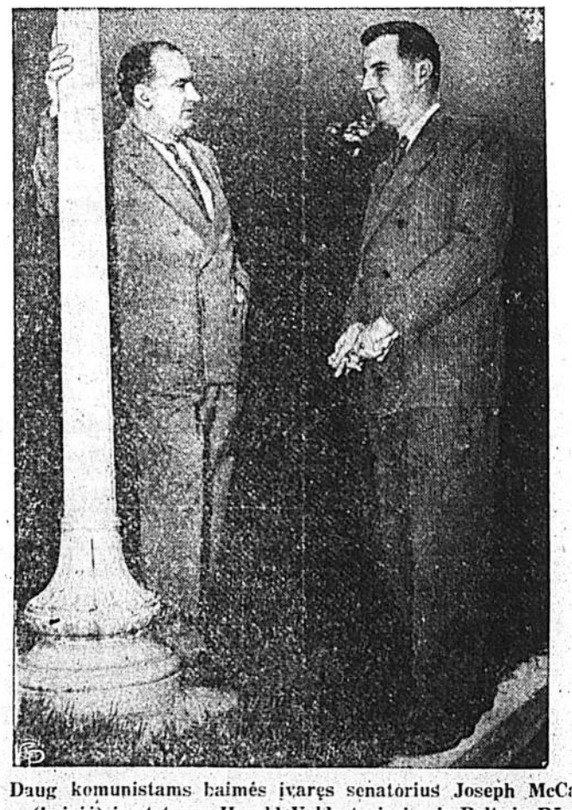

Daug komunistams baimės įvaręs senatorius Joseph McCarthy (kairėj) ir atstovas Harold Velde tariasi prie Baltųjų Rūmų.

IŠRINKTA STUDENTŲ VADOVYBĖ

Įvykusiuose Liet. Studentų Sąjungos rinkimuose išrinkta studentų vadovybė:

Į Centro Valdybą: Gylys Vytautas, Grinius Liutas, Kavolis Vytautas, Kudžma Kęstutis, Mieželis Raimundas, Rauchaitė Regina, Žauniūtė Giedrė.

Į Revizijos Komisiją: Germanas Vytautas, Kėželis Algimantas, Šmulkštys Julius.

Į Garbės Teismą: Naginionis Tadas, Ostrauskas Kostas, Žvirždys Vytautas.

P. Stoska tarp čiurlioniečių

VYTAUTAS BRAZIULIS

"Čiurlionio" Meno Sambūris, kurį aš norėčiau pavadinti Lietuvių Tautinės Garbės Legionu, baigdamas trečiuosius darbo metus Amerikoje, gegužės mėn. 10 d., Severance Hall Rūmuose, ruošia didžiulį koncertą — lietuviškos kultūros šventę.

Šitos šventės metu, su čiurlioniečiais, dalyvauja ir viešnia Polina Stoska, Metropolitain Operos lietuvaitė, kurios garbės garsas šiandiena skamba ne tik Šiaurės Amerikos padangėj, bet ir už josios ribų...

Polina Stoska yra ta lietuviškoji meno gėlė, kuri gimė, išaugo ir nuostabiais grožio žiedais pražydo po svetimu dangum.

Dainininkė, kilusi iš kuklios lietuvių ateivių šeimos, Worcesterio mieste, jaunystės metais susidomėjo dainos menu ir anksti pradėjo lavinti savo gražų bei galingą balsą. Įdomu, kad į dainos pasaulį Poliną skatino jos gimdytojai, nes ir jie patys savo širdyse nešiojo dainos ilgesį, atsineštą iš dainuojančios Tėvynės lygiųjų laukų...

Anksti supratusi savo pašaukimą, Polina, savo gimdytojų skatinama, dainos meną pradėjo studijuoti gimtam Worcesterio mieste. Tiesa, prieš tai ji tulą laiką domėjosi smuiko menu ir šioj strity rodė irgi neabejotinus gabumus, net grojo mokyklos orkestre. Bet, tai buvo trumpalaikio smuiku susižavėjimo laikotarpis. Daina buvo jos tikrasis pašaukimas, į kurią ji ir nukreipė visą dėmesį bei pastangas. Jos kelią į dainos meno sritį skatino ir Massachusetts Federation of Music Club, kuris pastebėjęs jaunosios dainininkės nepaprastą balso grožį, paskyrė stipendiją.

Polina Stoska dainavimo studijas išėjo Bostone, Juliard Graduate School, New Yorke ir Valstybinėj Muzikos Akademijoje, Berlyne. Vokiečių dainavimo mokyklą Polina pasirinko dėl to, kad savo įgimtu dainininkės jautrumu suvokė, kad ši mokykla geriausiai atitinka jos balso savybėms. Baigusi studijas, P. Stoska debiutavo Berlyno Stadts Operos Teatre, Weberio "Euryanthe" ir Mozarto "Figaro Vestuvių" operose. Po debiuto, kurį vokiečių muzikos kritikai labai teigiamai įvertino, buvo pakviesta į tą pagarsėjusį teatrą nuolatine bendradarbe, jai pavedant pagrindines Richardo Wagnerio operų partijas. O tai retas atsitikimas, kai vokiečiai priima į savo teatrą svetimtautes dainininkes (šį kartą JAV lietuvaitę) ir joms paveda dainuoti pagrindines Wagnerio operų partijas, kurios yra sukurtos tik vokiškos mokyklos (ir vokiečių!) dainininkėms! Tai atsitiko 1938 metais. P. Stoska Berlyne dainavo vieną sezoną. Tuo metu ji apsilankė savo tėvų gimtajam krašte, Lietuvoje. Kiek mums žinoma, ji labai domėjosi Lietuvos Valstybinio Teatro operos menu, bet to meno jai tada neteko matyti, nes ji lankėsi vasaros metu, kai teatras buvo uždarytas.

Kilęs antrasis pasaulinis karas Poliną Stoską paskatino grįžti į JAV. Grįžusi namo, dainininkė su koncertais keliauja po plačiąją Ameriką. Karo ir pokario metais ji su koncertais lanko USA karines bazes Europoje bei Pacifike, Reykjaviku, Islandijos sostine pradedant ir Labradoru, Arktikos Grenlandija baigiant. Ji su koncertais yra sukorusi per 65.000 mylių oro kelio, tad neveltui amerikiečių karių vadinama "erdvės dainininkė"...

Pokario metais, Polina Stoska tulą laiką tęsė dainininkės karjerą su Bostono, ir Minneapolis Simfonijos Orkestrais ir radijo studijose. Operos teatre pirmą kartą debiutavo New Yorko City Center Opera Company "Gypsy Baron", "Bartered Bride", "Flying Dutchman" ir Strauso "Ariadne auf Naxos" operose. Vėliau debiutavo Broadway Adelphi Theatre pagarsėjusioj amerikinėj operoj "Street Scene" ir už šios operos pirmojo veiksmo šešių minučių ariją "Somehow I Never Could Believe", jai buvo suteiktas Donaldson Award tų metų geriausios Broadway muzikos artistės vardas. Didžiulis pasisekimas lengvino jos kelią į šio krašto dainininkų svajonių Mekką, Metropolitain Operą, New Yorke, bet dar praėjo tulas laikas, kol Polinai Stoskai atsivėrė tos meno šventovės anga. Tai įvyko tik 1948 m., po pasisekusio dainavimo Hollywood Civic Light Opera, Los Angeles, "Trijų Mušketerių" operos svarbiausiam vaidmeny ir Mexico Opera National pagrindinėse Wagnerio operų arijose. Tų pat metų liepos mėn. P. Stoska pakviesta dainuoti Telephone Hour radijo tinklui.

Tik su tokius didžiuliu dainininkės patyrimu ir su 27 operų partijų repertuaru, Polina Stoska, 1948 m. pradžioje, atėjo į Metropolitain Operą. Vasario mėn. 23 d. įvyko šio teatro scenoj jos pirmasis debiutas. Tris sezonus, dideliu pasisekimu, ji dainuoja tame teatre Donnos Elviros partiją Mozarto "Don Giovanni"; Wagnerio Elisabeth "Tannhauser", Eva "Die Meistersinger" ir Freia, Gutrune, bei Sieglinde Richard Wagner'io "Reino žiedo" operos trilogijoj ir kitas partijas. Po debiuto Metropolitain teatre, Polina Stoska su to teatro orkestru įdainavo Strauss'o "Ariadne auf Naxos", Korngolds "Die Tote Stadt" ir Weberio "Freischuetd" operų arijas į Columbia Masterworks Album plokšteles.

Metropolitain Operos Teatre Poliną Stoska pasiekė pasaulinės garbės viršūnę ir jai atsivėrė kelias į plataus pasaulio operines scenas. Ir ji tą garbę pasiekė ne tik nuostabiu balsu, artistiniais gabumais, bet ir patrauklia savo išore. Vienas žurnalistas Poliną Stoską apibūdino maždaug tokiais žodžiais: — Polinos Stoskos įgimtas grožis bei natūralus paprastumas, sudaro jos artistinį patrauklumą. Augšta ir plona, žydriai mėlynomis akimis, blondinė, tai grakščiausių linijų operos modelis 1950 metais. Polina Stoska, savo gražaus ir galingo balso bei išorinio patrauklumo dėka, yra viena žavingiausių muzikos ir operos scenos asmenybių...

Ir ta patrauklioji asmenybė, dainininkė Polina Stoska, dainuoja "Čiurlionio" koncerte, drauge su mūsų mielais čiurlioniečiais.

PABALTIETĖS BENDRAUJA

Lietuvių, Latvių ir Esčių Moterų Tarybų atstovės uoliai rengiasi dalyvauti netrukus įvyksiančiame Amerikos Moterų Klubų Federacijos suvažiavime. Besirengdamos dalyvauti sutartinai, rūpinasi ir savo tarpe labiau gretas suglausti.

Pereitą savaitę Esčių Moterų Klubas pasikvietė į Estų Namus New Yorke Lietuvių ir Latvių Moterų Klubų atstoves. Gražiai parengto pobūvio metu pasikalbėta dėl bendros taktikos tarptautiniame veikime. (Kalbėjo Esčių Moterų Klubo pirm. Juta Kurman, Lietuvių Moterų Klubo atstovės L. Bieliukinė ir B. Rimgailienė, Latvių Moterų Klubo atstov. Karola Dall ir Pabaltijo Moterų Tarybos pirmininkų Mall Jūrma).

Šeimininkės estės tą pasitarimą-pobūvį papuošė ir gražiu savo menininkių pasirodymu, kuriame dalyvavo pianistė Miriam Kikas ir Tallino Dramos Teatro aktorė Gita Mardus. Be to, kiekvienos tautybės grupė padainavo savų dainų. Iš Lietuvių Moterų Klubo pasitarime dalyvavo L. Bieliukienė, B. Rimgailienė, E. Rastenienė ir S. Narkėliūnaitė.

LIETUVIS SKINASI KELIĄ Į AUSTRALIJOS BOKSO MEISTERIUS!

Iš tolimosios Australijos atėjo žinia, kad mūsų tautietis, boksininkas Pranas Mikuličius (Mikus), naujasis ateivis iškilo į Australijos sporto viršūnes.

P. Mikuličius š. m. balandžio 13 d., Sydnėjaus stadione, 10 rounde techniškų K. O. nugalėjo Australijos pusvidutinio svorio (welterweight) profesionalų Augšč. Tarybą. Iki 1952 m. metais Raseinių apskrities komunistų garbinamas. Jis irgi yra kompartijos CK narys.

Toliau neteko ministerijų: Lengvosios Pramonės Ministeris **Feodor Tmofiejevič Tieriošin,** Maisto Pramonės ministeris **Kazys Andrijaitis,** Mėsos ir Pieno pramonės ministeris **Ksaveras Kairys** ir Žuvies Pramonės ministeris **E. Bilevičius-Sarinas** Visos šios ministerijos sujungtos į vieną Lengvosios ir Maisto Pramonės Ministeriją, o ministeriu paskirtas **Stasys Filipavičius** (Gimęs 1913 m. Raseiniuose, raidžių rinkėjas, kompartijoj nuo 1933 metų, Lietuvos laikais trim atvejais suimtas už komunistinį veikimą ir sėdėjęs kalėjime po 3-5 mėnesius, 1940 metais Raseinių apskrities komitetas partijos sekretorius, išrinktas į kompartijos CK sekretorių, nuo 3 mėnesių stoti į kovą prieš tą pereito suvažiavimo tik CK narys).

Miško Pramonės ministerija praplėsta, prijungiant prie jos ir popierio pramonę. Ministeriu pasiliko **Povilas Kuris.**

Kūno Kultūros ir Sorto Komitetas (**pirm. J. Uloza**) prijungtas prie Sveikatos Ministerijos (ministeriu pasiliko **Br. Penkauskas**).

MARIONEČIŲ PERSTATINĖJIMAS LIETUVOJE

Vilniaus radijas balandžio 25-27 dienomis skelbė Paleckio ir Naujalio pasirašytą įsaką, kuriuo ir Lietuvos dabartinė valdžia perorganizuojama pagal Maskvos pavyzdį. Nors įsakas skelbtas tik balandžio gale, bet pertvarkymas galiojąs nuo kovo 15 d.

Iš ligi šiol buvusių dvidešimts šešių ministerijų bei ministerinio lygio valdybų palikta tik šešiolika. Kitos ministerijos bei valdybos yra prijungtos prie buvusių ar sujungtos į naujas ministerijas.

Svarbiausias sujungimas — Vidaus Reikalų ir Valstybės Saugumo Ministerijų sujungimas. Valstybės Saugumo Ministerija įjungta į Vidaus Reikalų Ministeriją, bet naujos sujungtos ministerijos ministeriu liko ne ligšiolinis vidaus reikalų ministeris **J. Bartašiūnas,** bet Valstybės Saugumo ministeris **Piotr Pavlovič Kondakov,** "Lietuvos Beria". Kondakovas Lietuvoje jau "darbuojasi", kaip valstybės saugumo ministeris nuo pereitų metų balandžio 22 dienos, kada jis buvo į tą vietą paskirtas vietoj pašalinto P. Kapralovo.

Neteko ministerių ar jiems tolygių titulų Tarybinių ūkių ministeris **Dimitrijus A. Mamajevas,** Miškų ūkio ministeris **Algirdas Matulionis** ir čia nežinomas Medžioklės Valdybos valdytojas, nes tos ministerijos drauge su Medžioklės ir Kolūkių Valdybomis įjungtos į Žemės Ūkio Ministeriją. Kolūkių valdyboje vyriausia galva bene bus buvęs **Vasilijus I. Pisariovas,** kuris yra Ministrų Tarybos pirmininko (M. Gedvilo) pirmas pavaduotojas (tikriau tariant — tikrasis viršininkas). Žemės ūkio ministeriu ir toliau pasiliko **Vladas Augustinaitis,** kompartijos CK narys.

Nebeturi ministerijos ir **Michalina Meškauskienė,** kuri ligšiol buvo Kinematografijos ministerė. Jos ministerija įjungta į naują Kultūros ministeriją. Į tą pačią ministeriją įjungtos ligi šiol maždaug ministerijų laipsnį turėjusios valdybos: Meno (**J. Banaitis**), Radijo Informacijos(?) ir Knygų Leidyklų (**J. Mickevičius**). Kultūros ministeriu paskirtas **A. Guzevičius,** 1940 metais buvęs Vidaus Reikalų Komisaru, paskui pagarsėjęs kaip rašytojas (Kalvio Ignoto Teisybė, Broliai), stalininės premijos laureatas, pastaruoju laiku labiausiai Lietuvoj komunistų garbinamas. Jis irgi yra kompartijos CK narys.